

Filozofická fakulta Univerzity Karlovy v Praze, Katedra sociální práce

Bakalářská práce

RITUÁL, LSD a FREETEKNO

ANEB

PROČ SE DĚLAJÍ TEKNOPARTY A PROČ SE NA NICH BERE LSD

Petr Winkler

Vedoucí práce: PhDr. Jiřina Šiklová, CSc.

Místopřísežně stvrzuji, že jsem zhotovil tuto práci samostatně včetně veškerých příloh (není-li uvedeno jinak), přičemž jsem k tomu použil výhradně zdrojů a literatury v práci uvedených.

V Mladé Boleslavi, 15. srpna 2006

Děkuji všem, kdož umožnili vzniknout této práci. Děkuji především PhDr. Jiřině Šiklové za podporu, trefné připomínky a plodné konzultace. Děkuji Standovi za rozsáhlé diskuze tématu se týkající. Zvláštní poděkování patří jednomu nejmenovanému soundsystemu. Díky všem, kdož udržují ducha freetekna naživu.

Motto:

"Pavouk síť. Pták hnízdo. Člověk přátelství."

(William Blake, Snoubení nebe a pekla)

OBSAH

Úvod.....	5
1 Rituál.....	8
1.1 Definice a funkce rituálu.....	8
1.2 Rituál jako prostředek zmírnění existenciální úzkosti.....	9
1.3 Přejchodové rituály.....	10
1.4 Přejchodové rituály v dospívání.....	13
1.5 Rituály dospívání a psychedelické drogy.....	15
1.6 Rituál jako zrcadlo společnosti.....	15
1.7 Shrnutí.....	15
2 LSD.....	17
2.1 Společenská situace v době příchodu LSD na scénu.....	18
2.2. Příběh LSD.....	21
2.2.1 Výzkum na půdě Sandozu.....	21
2.2.2 Výzkum v psychiatrii.....	22
2.2.3 Laické užívání LSD.....	23
2.2.4 Hnutí Hippies.....	24
2.3. Psychedelický zážitek.....	27
2.3.1 Co je psychedelický zážitek?.....	27
2.3.2 Set a setting.....	33
3 Freetkno.....	37
3.1 Techno jako hudba a kultura.....	38
3.2. Historie freetekna.....	38
3.3 Freetekno u nás.....	39
3.4 Freetekno jako hnutí.....	43
4 Závěr.....	45
Seznam použité literatury.....	49
Seznam příloh.....	52

ÚVOD

Minulý rok policejní jednotky z pochybných důvodů a dosti nevybíravým způsobem rozehnaly hudební festival Czechtek*. Krev a nemalá finanční částka, jenž zaplatili daňoví poplatníci za zásah bezpečnostních složek vyvolala mediální bouři a něco, co se dá jen stěží nazvat diskuse.

Tato práce by měla být skromným příspěvkem k případné skutečné diskusi a přispět k objasnění, proč a co jsou akce jako Czechtek a jakou představují společenskou nebezpečnost. Proč by se tato diskuse měla týkat sociální práce je snad zřejmé.

Zasadím zde akce jako Czechtek do souvislosti s významem rituálu pro člověka. Budeme tak moci snáze vidět odkud - z jaké vůle - takovéto rituály vyrůstají. Nepochopení této vůle v české společnosti krásně charakterizuje jeden novinový titulek, kde stálo: "Kde se vzala, tu se vzala, z nebe spadla technoparty***". Jelikož užívání drog na freetekno parties*** (Czechtek je jen jednou z mnoha) hraje důležitou roli při zaujímání postoje médií a následně také politiků a široké veřejnosti k celé subkultuře, zasadím zde do souvislosti freetekno s užíváním LSD. Je to totiž droga, která ačkoli se o tom málo mluví, je s freeteknem**** od počátku spjata daleko více než ostatní drogy (vyjma THC a drog legálních). Cílem práce bude tedy zjištění, proč lidé na Czechtek jezdí, proč ho dělají a proč tam berou LSD a pokusit se z toho vyvodit, jestli je žádoucí takovou akci mocensky potlačovat nebo naopak spíše podporovat.

* Czechtek - festival freetekna, který se koná již tradičně na různých místech v Čechách každý rok na přelomu července a srpna

** Technoparty - zde ve významu "freetekno party" - velmi malý festival freetekna

*** (totéž)

**** freetekno - freetechno, freetekno, - hnutí, subkultura, scéna elektronické taneční hudby, jejímž nejviditelnějším (nebo spíše nejslyšitelnějším) projevem jsou tzv. freeparties, tedy hudební akce s volným vstupným pro každého. Kromě vstupu zdarma spočívá ona volnost (free) také v neomezování průběhu party nějakou zastřešující institucí a jejími komerčními záměry, provozní dobou, vysokými cenami na baru a dalšími omezeními, která vyplývají z pořádání parties v klubech či halách promotérskými společnostmi. (převzato od Hrouda 2004)

Vztah k sociální práci je nasnadě alespoň ze dvou důvodů. Drogová problematika je jednou z hlavních domén sociální práce a ujasnění si postoje sociálních pracovníků k užívání drog - a LSD zvláště - je, myslím si, přinejmenším žádoucí. Druhým důvodem je pak fakt, že se vykonavatelé zákonodárné moci v ČR "vážně zamýšlí" nad vydáním zákona, jenž by výslovně zakazoval festivaly jako Czechtek a zrušení rituálu, na který se každoročně přijede setkat patnáct tisíc (letos to bylo údajně až 40 tis.) mladých lidí z celé Evropy je vážný krok. Domnívám se, že bychom se měli opravdu zamyslet nad tím, jestli i s pověstnou vaničkou nevytléváme také dítě. Už jen to, že se zcela svépomocí dohodne takové množství lidí na takovýto festival a pak ho v relativním poklidu uspořádá, je ohromné kvantum energie, které když potlačíme, objeví se nám někde jinde a domnívám se, že i v mnohem méně žádoucí podobě.

Co se týče praktické části práce považuji za důležité zmínit následující. Jako zdroj empirických dat slouží autorova vlastní zkušenost s fenoménem freetekna a kvalitativní výzkum, který se skládal z devíti polostandardizovaných rozhovorů provedených v červenci roku 2006, zúčastněného pozorování na akcích Czarotek 2006 a Czechtek 2006, kde autor působil v roli participanta jako pozorovatele a pasivní účasti v internetových debatách probíhajících na serveru nyx.cz. Výběr dotazovaných autor provedl kombinací metod „účelového výběru“ a „techniky sněhové koule“, kdy byli cíleně vybráni lidé okolo jednoho nejmenovaného soundsystému* a někteří z nich pak ještě byli dotazováni, kdo další by podle jejich názoru měl být zařazen do výzkumného vzorku. Jedná se tedy o velmi specifickou skupinu lidí, charakteristickou jednak tím, že se v subkultuře freetekna pohybují již delší dobu (6 a více let) a jednak tím, že sami více či méně aktivně freetekno akce pořádají případně pořádali. Z tohoto omezení vyplývá i omezená platnost výsledků empirického šetření. Rozhovory byly vedeny ústně, v klidném prostředí a důvěrné atmosféře, jejich délka se pohybovala v rozmezí od 45 min do 90 min, byly řádně zaznamenány do

* * soundsystem - skupina lidí, kteří jsou plně mobilní a schopní udělat technoparty, a také je dělají. Zpravidla disponují vlastní aparaturou, dopravním prostředkem agregátem, a vším co je potřeba k udělení bezproblémové technoparty od funkčního mozku až po pytle na odpadky.

digitální podoby a následně autorem analyzovány. Pouze jeden z devíti rozhovorů byl veden prostřednictvím internetové komunikace. Cílem empirické části je porozumění lidem ve specifické sociální situaci a porozumění významu jejich specifického sociálního chování. Pro lepší čtivost dokumentu není empirická část striktně oddělena od části teoretické, nýbrž jsou provázány dohromady. Text, který je označen kurzívou značí, že se jedná o data povahy čistě empirické. Jména dotazovaných jsou změněna, přičemž autor zaměnil skutečná jména za první jména v kalendářním roce, genderová identita byla zachována.

1 Rituál

1.1 Definice a funkce rituálu

Pojem rituál má původ v latinském slově "ritus", které znamená náboženský obřad, ale také zvyk, způsob, či obyčej. (Říčan 2004) Označuje výrazný individuální nebo kolektivní způsob chování, který je standardizován, neboli založen na vnucených eventuálně tradičních pravidlech. (Velký sociologický slovník 1996)

Rituály soustřeďují příslušníky skupiny kolem nezpochybňovaných skupinových hodnot a přispívají tak ke zvyšování skupinové solidarity a snižování rizika anomie. (Durkheim, in Velký sociologický slovník 1996) Matoušek poukazuje na význam rituálů i v dnešní sekularizované společnosti a jednu z jejich funkcí vidí v tom, že "pomáhají ke zpracování náročných životních situací" (Matoušek 2003).

„Rituál vzniká jako reakce jednajících osob na situace rozhodování nebo strachu, přičemž pro svou identickou opakovatelnost funguje jako stabilizátor chování... Psychologickou funkcí... je stimulace a gradace náboženského citění, event. navození náb. exaltace... rituál umožňuje... překlenout oblasti nejistoty v rizikových situacích a posiluje pocit ontologického bezpečí.“ (Velký sociologický slovník 1996) Domnívám se, že chceme-li nahlédnout, co se pod touto definicí skrývá a pochopit, proč je rituál pro člověka důležitý, musíme nejdříve pochopit, co je onen specifický lidský "ontologický" strach. Musíme nejdříve pochopit rozdíl mezi člověkem a zvířetem.

1.2 Rituál jako prostředek zmírnění existenciální úzkosti

Tak tedy: Erich Fromm říká, že u každého živočicha "existuje nepřetržitý řetěz reakcí, uvedených do chodu stimuly, jako je hlad a končící přesně určeným postupem činnosti, která ukončí napětí vytvořené stimulem. V člověku je řetěz přerušen. Stimul existuje, ale způsob jeho uspokojení je "otevřený", to znamená, že člověk musí volit mezi různými způsoby aktivity. Namísto předem určené instinktivní činnosti musí ve své mysli rozvažovat

různé postupy, začíná myslet" (Fromm 1993). Člověk tedy jedná na základě pudových hnutí, nikoliv však instinktivně, ale s rozmyslem, což pro něj má dalekosáhlé důsledky. Konrad Lorenz v této souvislosti říká, že "Lidský duch... našel prostředky a cesty, jak vyřadit ten nejdůležitější z faktorů, které jej vytvořily: surovou selekci. Evoluce postavila člověka na nohy, dovedla jej v nejhlubším symbolickém smyslu do nestabilní situace a ponechala jej zde jeho vlastnímu osudu." (Lorenz 1997) Erich Fromm spatřuje tento fenomén již v biblickém mýtu o vyhnání z ráje: "Mýtus ztotožňuje počátek lidských dějin s aktem volby... Muž a žena žijí v zahradě Edenu v úplné harmonii jeden s druhým i s přírodou. Panuje pokoj a není třeba pracovat, není tam žádná volba, svoboda ani myšlení. Muži je zakázáno jíst ze stromu poznání dobra a zla. On však jedná proti božím příkazům... Dopustil se prvního aktu svobody. Mýtus zdůrazňuje, že z tohoto aktu vyplývá utrpení. Spočívá v přesahování přírody, v odcizenosti přírodě a ostatním lidským bytostem... získaná svoboda se jeví jako prokletí: je svobodný od sladkého nevolnictví ráje, není však svobodný k sebeovládání, k realizaci své individuality." (Fromm 1993) A ještě jednou o tomto fenoménu tentokrát básnickým jazykem Alberta Camuse: "Víme, že jsme uprostřed rozporu, že ale musíme rozpor odmítnout a dělat, co je třeba, aby se zmenšil. Naším lidským úkolem je najít těch pár formulí, které utiší nekonečnou úzkost svobodných duší. Musíme zašít, co je roztrhané..." (Camus 1999)

Domnívám se, že rituál je, nebo by alespoň měl být, jednou z "těch pár formulí, které utiší nekonečnou žízeň svobodných duší..." V kontextu této práce považuji za důležité zamyslet se především nad tzv. přechodovými rituály a zvláště pak nad rituály iniciačními, kteréžto by měly pevně, ale bezpečně a jasně "sešít" etapu dětství s etapou dospělosti.

1.3 Přechodové rituály

Je nad slunce jasné, že každého člověka na cestě životem čekají určité úkoly, se kterými je nutné se vypořádat. Některé z nich se objevují zčistajasna, jiné se objevují pravidelně a jsou tudíž očekávané a plánované. S každým jedním z nich se člověk touží vypořádat co nejefektivněji. Ostatně jako každý jiný

živý tvor. Je-li všeobecně zřejmé, že některé z těchto úkolů jsou všem lidem společné a objevují se v určitém věku, v určité sekvenci životního cyklu, pak se společnost pochopitelně snaží pomoci jedinci vypořádat se s tímto úkolem. K tomuto účelu nepochybně slouží rituál.

Zhruba před sto lety vydal nizozemský antropolog Arnold van Gennep stále aktuální knihu, ve které nejprve provádí klasifikaci rituálů a posléze se soustředí na tzv. přechodové rituály. Ty v sobě obsahují rituály odluky, rituály pomezí a rituály sloučení. V Gennepově pojetí vidíme dva pomyslné světy, svět před a po absolvování rituálu, přičemž platí, že přechodový rituál odkazuje na specifické charakteristiky a rozdíly těchto dvou světů a tvoří mezi nimi imaginární most. Gennep se vyjadřuje pomocí metafor domu. "Každou obecnou společnost lze považovat za jakýsi dům rozdělený na pokoje a chodby s více či méně silnými stěnami a se spojovacími dveřmi, které jsou tím širší a otevřenější, čím víc se tato společnost blíží svou formou civilizace společnosti naší. U polocivilizovaných národů jsou naopak tyto místnosti navzájem pečlivě oddělené a má-li někdo přejít z jedné do druhé, je třeba vykonat formality a obřady..." (Gennep 1997)

Lze říci, že všechny známé civilizace s výjimkou západní průmyslové společnosti velmi dbaly (a doposud dbají) na tyto tzv. přechodové rituály, jenž představují konec jedné a nástup nové životní epochy. Mají velký význam pro stabilitu společnosti a pro vývoj osobnosti, neboť dávají zřetelně najevo, jakou životní změnou jedinec prochází. Upozorňují na změnu společenského postavení nejen jedince, který rituálem prochází, ale i společnost, jejíž je dotýčný příslušníkem. (Říčan 2004) Dále se budu zabývat pouze rituály v dospívání.

1.4 Přechodové rituály v dospívání

Gennep upřednostňuje termín "iniciační rituály" před termínem "rituály dospělosti", neboť se podle něj nemůže žádná instituce zakládat na něčem tak "těžko určitelném a proměnlivém" jako pohlavní (rozuměj fyziologická)

dospělost. Dosažení fyzické dospělosti se tak neshoduje s dosažením dospělosti sociální a naopak. (Gennep)

Iniciační rituály musejí být velmi silným zážitkem, člověk totiž nemůže zapomenout, že je dospělý a odpovědný a vrátit se do stavu, kdy byl dítě a závislý. To společnost ohrožuje v jejím základu. Nezapomenutelnost je základním rysem funkčního rituálu. Proto se například v iniciačních rituálech praktikuje obřizka a jiné, na první pohled nepochopitelné praktiky. "Dítě nebo dospívající je očekává - a připravuje se na ně - s dychtivostí, napětím i strachem. Dávají životní cestě pevný řád, jsou stvrzením významu každého individua." (Říčan 2004) Zbývá dodat, že doba přechodu z dětství do dospělosti (pomezí) bývá různě dlouhá a můžou jí v závislosti na tradici dané společnosti vyplňovat buď rituál jednorázový, nebo i více rituálů opakujících se. Pro opakující se rituály platí, že se odehrávají v určitém delším, leč ohraničeném časovém úseku. Mají tedy vymezeno své relativně přesné místo v životním cyklu konkrétního jedince a neměly by probíhat ani moc brzy a ani moc pozdě. Tak například pro freetekno bych viděl - s ohledem na povahu moderní společnosti - zdravý věk zhruba od 17 do 35 let, samozřejmě v závislosti na úroveň celkové biopsychosociální vyspělosti konkrétního jedince. Důvod je prostý, myslím si, že do 17-ti let člověk nemůže mít splněny své "dětské" vývojové úkoly natolik, aby byl schopen se účastnit freetekna (nedej bože tam podnikat psychedelické výlety), aniž by to narušovalo jeho/jí a zároveň celou subkulturu. Horní hranice je stanovena, protože člověk musí skutečně přejít do etapy dospělosti a nejen se jen tak "flákat" na pomezí. Samozřejmě nepopírám, že freetekno mohou dělat i lidé starší než 35 let a zároveň velmi dobře plnit všechny vývojové úkoly spojené s dospělostí. Takových ale bude, domnívám se, minimum. Je tedy odpovědností těch, co freeteknoscénu dělají, jestli umožní širší mase mladších lidí navštěvovat její akce například tím, že bude dělat Czechtek na stále stejném místě například v Doupovských horách, je zároveň odpovědností médií, aby o akcích informovali ohleduplně k povaze subkultury. A zároveň je výhradní zodpovědností všech členů subkultury

plnit si včas všeobecné úkoly dospělosti. Přičemž o tom, co jsou úkoly dospělosti můžeme diskutovat. Ale vraťme se zpět k iniciačním rituálům.

Se zajímavým pohledem na rituály v dospívání přichází Joseph Campbell. Definuje přechod od dítěte k dospělému jako přechod od závislého k odpovědnému modu bytí a říká, že "dospělý člověk by měl být v prvé řadě schopen pohlédnout pravdě do očí a přiznat si v rámci daných životních okolností zodpovědnost za své neúspěchy, za svůj život a své činy...dospělí členové komunity si musejí uvědomit jednu nejzákladnější podmínku: že to jsou oni, kdo formují život společnosti..." Campbell dále podotýká, že rituály dospívání musejí v člověku nutně vzbuzovat pocit sounáležitosti s komunitou a vnutit jedinci cíle transpersonální povahy. Jedním dechem však dodává, že v dnešní západní společnosti nestačí nekriticky přejímat tradice a zvyky a reprodukovat zděděné šablony myšlení a jednání, ale je vrcholně důležité stát se iniciátorem změn. Tedy střízlivě kritizovat zaběhlé vzorce jednání a myšlení a vytvářet nové "a být tak aktivní a kreativní součástí řeky života."

Doplňme ještě, že v dnešní západní společnosti se rituály spojené s dospíváním omezují na předání vysvědčení, občanského průkazu, taneční, diskotéky a podobné povrchnosti. Tedy jen v extrémně zeslabeném provedení. "Což když jejich chybění či slabost je nedostatkem našeho způsobu života, což když právě poznání tohoto nedostatku nám pomůže pochopit některé osobní problémy lidí, s nimiž pracujeme, s nimiž žijeme - i naše vlastní problémy?, ptá se Pavel Říčan ve své dnes již legendární knize Cesta Životem.

1.5 Rituály dospívání a psychedelické drogy

Profesor antropologie na Universitě státu New York v Albany a vědecký spolupracovník Botanického musea Harvardovy University Peter Furst se ve své antropologické studii „Halucinogeny a kultura“ zabývá, jak již název napovídá, halucinogenními drogami v jejich kulturním a historickém kontextu. Klade důraz na jejich úlohu v náboženství, rituálech, magii a léčitelství přírodních národů.

Furst dokládá rozsáhlé užívání halucinogenních drog v předmoderních společnostech od Sibíře po Jižní Ameriku. Psychedelika se v těchto kulturách užívají při léčbě různých onemocnění, jsou užívány při iniciačních rituálech a - spolu se šamanem jakožto zprostředkovatelem psychedelické zkušenosti - pomáhají udržovat vnitřní integritu kmene.

„Tukanové... říkají, že člověk, jenž prodělal zážitek s yajé, se především znovuzrodí jako jiná osobnost, skutečný Tukano, celistvý a sjednocený se svou původní kulturou.“

A dále, „...důvodem pro užívání yajé* návrat do dělohy, do bodu zrodu (fons et origo) veškerenstva, kde jedinec „vidí“ kmenová božstva, zrození vesmíru i lidstva, prvotní lidský pár, zrození zvěře a ustavení společenského řádu, se zvláštním důrazem na pravidla sňatků mezi různými kmeny. V průběhu obřadu jedinec prochází „branou“ vagíny, vyobrazené na spodku nádoby. Jakmile je uvnitř, splývá s mytickým světem stvoření... Tento návrat do utera s sebou také přináší zrychlení času a pocit přicházející smrti. Podle indiánů jedinec umírá, ale je později znovuzrozen do stavu moudrosti, protože po probuzení z transu s yajé je přesvědčen o pravdivosti své náboženské soustavy. Na vlastní oči totiž viděl božstva a mytické výjevy...“

Zdá se, že užívání psychedelických látek při iniciačních rituálech umožňovalo naplnit všechna výše jmenovaná kritéria na iniciační rituály kladená. „Magické rostliny takto zhodnocují a potvrzují kulturu. Zabraňují možnosti z ní uniknout. Mexičtí Huicholové stejně jako kalifornští Cahuillové či kolumbijští Tukanové se vracejí ze svého zasvěcovacího „tripu“ s prohlášením: „Je to tak, jak mi to otcové vyprávěli!“

Nesmírný význam psychedelických látek pro iniciační rituál si uvědomoval též Aldous Huxley. Ve svém vrcholném díle, utopickém románu *Ostrov*, představuje ideální společnost, pro jejíž život je jedním ze stěžejních momentů užívání "mókši", halucinogenní látky připravované z hub. Mókša se zde užívá v kritických fázích života, například právě při iniciačním rituálu.

* yajé - také yagé, yaga - psychotropní rostlina užívaná v Jižní Americe

Mókša je sanskrtský termín vyjadřující osvobození či propuštění. "Osvobození," zopakoval doktor Robert, "ukončení utrpení. Přestáváte být bytostí, za niž jste se mylně považovali, a stáváte se tím, kým skutečně jste. Na chvíli budete díky mókše vědět, jaké je být tím, kým skutečně jste, kým jste ve skutečnosti vždycky byli. Jaká nekonečná blaženost! Ale jako vše i nekonečnost je pomíjivá. Jako vše i ona pomine. A až pomine, jak s tímto prožitkem naložíte? A jak naložíte se všemi podobnými prožitky, které vám mókša přinese v následujících letech? Budete se jimi pouze bavit jako představení v loutkovém divadle - a pak se vrátíte do obyčejného života a budete se opět chovat jako ti hloupí provinilci, jimiž podle svých představ jste? Nebo poté, co jste nahlédli za, oddáte se životu takoví, jací jste skutečně? Jediné, co my, staří lidé, můžeme udělat pro vaše vzdělání, jediné, co pro vás může udělat Pála svým společenským uspořádáním, je to, že vás naučíme postupy a poskytneme možnosti. A jediné, co vám může dát mókša, je to, že vám umožní řadu oblažujících letmých vhledů, občasných pár hodin osvícení a vysvobuzující milosti. Záleží pouze na vás, zda se rozhodnete s touto milostí spolupracovat a těchto možností využijete." (Huxley 2001)

Zůstává otázkou zda a nakolik (např. v porovnání s obdobnými komerčními rituály) jsou freetekno rituály schopny substituovat rituály iniciační. A také to, nakolik uživatelé LSD na freeteknu "spolupracují s touto milostí a využívají těchto možností" v praktickém životě. Myslím, že by zamýšlení se nad těmito otázkami mělo být samozřejmostí, rozhodujeme-li se, jak a nakolik budeme freetekno akce tolerovat a podporovat. Následující text snad bude doufám dobrým materiálem pro zamyšlení se nad zmíněnými otázkami. Dříve než shrnu první část týkající se rituálu, považuji za nutné zmínit i následující poznámku.

1.6 Rituál jako zrcadlo společnosti

Na základě předchozího studia rituálu jak po teoretické tak praktické zkušenosti jsem dospěl k názoru, že rituál nabízí společnosti stejný pohled jako zrcadlo, nebo lépe, jako vodní hladina, ve které vidíme svůj obraz, stále se měnící, nezaostřený, bez výrazných kontur. Rozostřenost našeho obrazu

je pak dána způsobem, skrze který rituálem na společnost nahlížíme a kterýžto je dle Erich Fromma podobný způsobu, kterým nahlížíme na společnost skrze mýty a sny. Jazyk, jímž k nám promlouvají rituály, mýty a sny je velmi podobný, nicméně nefunguje na základě matematicko-fyzikálních zákonů, to ovšem neznamená, že je nesmyslný. C. G. Jung říkával, že nepřechtený sen je jako nepřechtený dopis, to samé, domnívám se, platí o rituálu.

1.7 Shrnutí

Shrnu-li výše poznamenané musím říci, že užívání LSD na freetekno parties a freetekno parties vůbec jsou vcelku logickými fenomény odrážejícími povahu naší doby. Neboť: „Proces modernizace neznamená ústup rituálů ze života společnosti, vede pouze k transformaci jejich obsahů a forem“ (Velký sociologický slovník) a zároveň potřeba změněných stavů vědomí se zdá být pro člověka důležitá zkušenost, jejímž prostřednictvím zažívá běžně nepřístupné dimenze bytí. Dává mu nahlédnout do něj samého a do jeho kultury v nejširším slova smyslu, přičemž platí, že tento náhled má - řečeno s Jungem - numinózní charakter. "Projevy jako mystická zkušenost a psychospirituální zážitky reprezentují tedy naši touhu po přesahování sebe sama, potřebu hledání vnitřního rozvoje a zkoumání přesahu sebe sama." (Vančura, in Vodáčková 2002)

Ve většině tradičních kultur se využívalo změněných stavů vědomí mimo jiné i v rámci iniciačních rituálů. Prožití a následné pochopení a přijetí této zkušenosti mělo vést v ideálním případě k přijetí své kultury na jedné straně a k přijetí sebe sama jakožto dospělého jedince na straně druhé. (Vančura, Grof, Hofmann, Furst, Leary)

Soudobá západní společnost se potýká s absencí zkušeností a rituálů, jež by obsahovaly výše zmíněné kvality. Můžeme to považovat za důsledek historického odvrácení se od duchovního světa a přimknutí se ke světu vnějšímu, fyzickému. "Máme v sobě tendenci spíše k tomu, poslat člověka na Měsíc, a současně zapomenout, že uspokojení duchovního nasycení může

být jednou z našich základních potřeb", dodává Vančura.(in Vodáčková 2002)

Není tedy divu, že zvláště mladí lidé - puzeni touhou po nasycení svých duchovních potřeb a absencí kvalitních přechodových rituálů - hledají alternativní formy prožitku výše zmíněných kvalit. Toto hledání nabývá potom rozličných forem a jednu z nich představuje například dobře známé hnutí hippies vynořivší se ve Spojených státech v 60. letech minulého století. Hnutí freetekna je, domnívám se, "pouze" další z těchto forem.

Freetekno samo sebou odráží naši dobu i v jiných aspektech, než jen v alternativním hledání nasycení duchovních potřeb. Jmenujme typickou hudbu a umění realizované za pomoci nejnovějších výtvarných moderní vědy a techniky, ale také za pomoci zužitkování všelikého haraburdí vše ve stylu DIY filozofie . Co se týče techniky jedná se o propojení reproduktorů, samplerů a počítačů, projektorů a světel, psychedelických obrazců statických i dynamických, ale i využívání různých digitálních komunikačních kanálů. Na druhé straně si můžeme všimnout rozmanitých skulptur z nejrůznějšího harampádí... Viděl jsem dokonce kalhoty vyrobené z pytlů na odpadky, polovina soundsystému* je nosila... Myslím si, že freetekno je manifestací svobody a demokracie. Udělej si sám, zvol si sám, nikdo ti neporadí, je to na tobě, myslí. Jdi za svým vnitřním hlasem...to je filozofie freetekna, stejně jako demokracie. K freeteknu bytostně nepatří žádní lidé, kteří by z něj měli jakýmkoliv způsobem materiálně profitovat, ať už se jedná o různé agentury, security ochranky, image makery, byznysmeny a jiné kšeftaře, ačkoliv se v něm profitující lidé vyskytují, ostatně stejně jako se vyskytují všude. Jde sice o přechodový rituál, ale zároveň jde i o oslavu života. A k oslavě života od pradávna patřily drogy. A psychedelické drogy představují pomyslný vrchol, nikdy tomu nebude jinak, je pošetilé myslet si opak. V této práci se pokouším mimo jiné zjistit, zda-li freetekno kultura dokáže vytvořit pro užívání psychedelických drog - konkrétně LSD -

* soundsystem - skupina lidí, kteří jsou plně mobilní a schopní udělat technoparty, a také je dělají. Zpravidla disponují vlastní aparaturou, dopravním prostředkem agregátem, a vším co je potřeba k udělení bezproblémové technoparty od funkčního mozku až po pytle na odpadky.

dostatečně bezpečný rámec, případně zmapovat možnosti, jimiž je možno k vytvoření bezpečného rámce přispět. Ve druhé části práce se proto budu zabývat fenoménem LSD.

2 LSD

Píše se rok 1938 a v Sandozských laboratořích ve Švýcarsku pokračuje výzkum alkaloidů námelu - produktu paličkovice nachové, houby parazitující na žitu a v menší míře také na jiných druzích obilovin a divokých trav. Základní stavební jednotkou námelových alkaloidů je kyselina lysergová a Albert Hofmann právě syntetizuje její v pořadí již pětadvacátý derivát - LSD-25. Vzniklá substance je určena k laboratornímu využití, leč po následujících pět let nevzbuzuje u farmakologů žádný zájem a upadá v zapomnění. Nicméně o pět let později, v roce 1943, Hofmanna "něco" přiměje k opakování syntézy LSD. Mladý chemik je náhle nucen práci přerušit "z důvodu neobvyklého úkazu". Onen neobvyklý úkaz se objevuje jako následek vniknutí nepatrného množství látky do organismu. Hofmann nasedá na kolo a odjíždí domů.

O 63 let později (leden 2006) se v Basileji koná sympóziium při příležitosti jeho stých narozenin. Vážení psychiatři, antropologové, matematikové, umělci naslouchají jeho slovům: "LSD mi otevřelo oči a umožnilo nahlédnout do procesu tvoření a vznikání...Užívám si žití s přírodou a vším živým. To je hlavní odkaz LSD, který bychom si měli všichni uvědomit. Naslouchat víc přírodě a nenechat technologii zcela ovládnout svět", říká Hofmann.

V oněch třiašedesáti letech se toho stalo opravdu hodně. LSD spustilo ve společnosti obrovskou vlnu, která s sebou přinesla revoluci v psychiatrii stejně jako revoluci dětí květin. Proč tomu tak bylo? Co znamenají prohlášení indického svatého muže, kterého ve své knize "Tanec života" cituje Ram Dass (Richard Alpert) takto: "LSD je jako Kristus přicházející do Ameriky v době "temného věku". Amerika je tou nejmaterialističtější zemí na světě a přála si příchod Avatara (vtělení spasitele - pozn. překl.) v podobě hmoty. A tak

dostali LSD." (in Ram Dass 1994) Domnívám se, že chceme-li pochopit fenomén LSD, musíme nejdříve pochopit společnost, do které přichází, proto teď udělám krátkou odbočku, abych tuto společnost alespoň krátce charakterizoval.

2.1 Společenská situace v době příchodu LSD na scénu

Celé dvacáté století se nese ve znamení toho, co Erich Fromm ve své knize "Mít nebo Být" nazývá "konec jedné iluze". Lidé zběsilou rychlostí pokračují v osvobozování se od, ale bohužel se stejnou rychlostí neosvobozují k. Ohromení úspěchy na poli vědy a techniky se pošetile domnívají, že honbou za ekonomickým pokrokem zodpoví niternou otázku po smyslu života. Západní svět zaplavují stroje a strojovost ovládá i mysl a duši moderního člověka. Vše lze vykonstruovat, stačí rozvíjet racionální stránku skutečnosti stejně jako racionální stránku osobnosti. Jenže člověk rozvíjením racionální stránky osobnosti zapomněl rozvíjet svojí citovou stránku osobnosti, a způsobilo mu to značné potíže. Na to upozorňuje Erich Fromm ve své knize "Strach ze svobody": „...vývoj intelektuálních schopností člověka daleko předstihl rozvoj jeho emocí. Lidský mozek žije ve dvacátém století, ale srdce většiny lidí ještě v době kamenné. Většina lidí ještě nesložila zkoušku zralosti z nezávislosti, rozumnosti a objektivnosti. Potřebují mýty a idoly, aby unesli skutečnost, že člověk je ve všem sám sebou, že kromě člověka samého neexistuje žádná autorita, která by dávala životu smysl... Jak se může lidstvo za tohoto rozporu intelektuálně technické vyzrálosti a emocionální zaostalosti zachránit před vlastní zkázou?, ptá se Fromm sám sebe a ve své knize "Mít nebo Být" dodává: "Velký příslib neomezeného pokroku - příslib ovládnutí přírody, příslib hmotného nadbytku, maximálního štěstí pro maximální počet jedinců a neomezené osobní svobody - udržoval naděje a víru celých generací od počátku průmyslové éry." (Fromm 1993, 2001)

Jenže velký příslib se zhroutil, protože se glorifikované rysy industriální společnosti - především sekularizace, věda, vyspělá technika a dělba práce - obrátily proti člověku. Čím dál většímu počtu lidí to bylo zřejmé a poslední byli přesvědčeni, když vypukla první světová válka. Monopolní instituce

fyzického násilí sice umožňovaly (a umožňují) relativně vysokou nenásilnost mezilidských vztahů. Na druhé straně ovšem, když vypuká první světová válka (a jakákoliv jiná válka), mají nově vzniklé masové vojenské organizace byrokratického charakteru (armády) a využití nejmodernějších postupů k výrobě a rozvoji zbraní na svědomí bezprecedentní rozsah války. První světová válka předznamenává vývoj celého dvacátého století. "Války ve 20. století byly bezesporu nejhorší a nejničivější v dějinách: zahynulo v nich přes 100 miliónů lidí, což odpovídá průměru 3 500 osob za den. Většina z nich padla ve dvou světových válkách. Výdaje na zbrojení rostly progresivně až do roku 1989, zbraně byly stále dokonalejší a ničivější." (Giddens 1999) Dnes už může jaderná válka zničit celou planetu během okamžiku a může se to stát právě teď, i teď, i teď... To už si myslím přinejmenším nutí k zamyšlení...

Války mimo jiné přispěly k tomu, že si západní člověk znovu uvědomil základní skutečnost. To, že se sekularizoval a radikálně racionalizoval svůj duševní život, ještě neznamená, že iracionální dimenze jeho duše přestaly existovat. Navíc, racionalizace se nesla spíše ve směru popření nežli osvětlení neznámého. Například sny, člověk je neosvětlil a neintegroval, ale spíše je vytěsnil a prohlásil za nesmyslné. A světové války nám daly si znovu intenzivně uvědomit to, co s nonšalancí sobě vlastní vyjadřuje Miroslav Petříček: "pro sebe sama nikdy nejsme a nikdy nebudeme zcela průhlední, že je zde pokaždé něco, co zakaluje původní jas poznání, co však nikterak nelze chápat jako "pozůstatek" anebo "zbytek", protože tato neprůhlednost v nás je od nás neodmyslitelná, ba možná je tu ještě dřív, než jsme tu my. A je tu stále." (Petříček 1993) Snad protože nikdy nevíme, kdo vlastně jsme, je kromě racionální stránky dobré rozvíjet také emocionální a etické stránky našeho pobývání ve světě.

Moderní vědomí je tedy v důsledku katastrofálních následků války otřeseno, rovněž je otřesena víra v nás a v naše hodnoty a s ní i víra v racionální organizovanost (a organizovatelnost) světa. "Dřív jsme mohli za politické a morální zlosyny pokládat jiné, cizí lidi, ale moderní člověk musí pochopit, že je politicky i morálně přesně stejný jako všichni ostatní. Jestli jsem dříve

věřil, že je mou povinností z vůle boží volat k pořádku jiné, teď vím, že toto volání k pořádku potřebuji právě tak i já, a že bych proto udělal asi nejlíp, kdybych si nejdřív udělal pořádek ve vlastním domě", říká Carl Gustav. (Jung 1994)

A tak se v důsledku výše popsaných skutečností stává poznávání duše člověka leitmotivem dvacátého století. Lidé se přiklání k subjektivnímu vnitřnímu světu. Celosvětově vzrůstá zájem o psychologii, astrologii a příbuzné obory. Přičemž člověk netouží po nějakém vnějším poznáním, ale jak říká Carl Gustav "chce vědět, to znamená, chce mít prapůvodní zkušenost".(Jung 1994) Podobně jako Jung se vyjadřuje i Leo Frobenius (ústy J. Campbela) "nejdříve byli lidé unešeni záhadami světa zvířat, své nejbližší sousedy s obdivem imitovali a ztotožňovali se s nimi. Pak to byl svět vegetace a záhada úrodné země, která mění smrt v život. A nakonec přišly první významné blízkovýchodní civilizace a obrátily pozornost lidstva na matematiku sedmi rotujících kosmických sfér." Vše bylo postupně vědou demytizováno a do centra záhady se dostal člověk, "ne člověk, kterého si "já" představuji a o kterém si myslím, že ho znám a mám k němu vztah, ale člověk jako takový."

Domnívám se, že "Konec jedné iluze" a "posunutí člověka do centra záhad", musíme mít na zřeteli, chceme-li pochopit, jakou roli ve společnosti LSD hraje a hrálo. Existuje ale ještě jeden aspekt, který domnívám se určuje, proč mají mladí lidé LSD tak v oblibě zvláště na svých rituálech.

Tento aspekt charakterizuje ve svém díle Norbert Elias, jehož ústředním tématem je civilizační proces, který postupně odsunuje za kulisy jevy, které dříve byly brány jako "normální" a "přirozené" a patřily ke světu veřejného života. Podle Eliase vyžaduje naše kultura poměrně vysokou kontrolu všech pudových a citových hnutí, což má za následek prožívání mechanismů sebekontroly jako skutečných bariér, které nás od ostatních oddělují a brání nám ve vzájemné komunikaci - sdílení obsahů. A věřte, že právě tyto bariéry na freeteknu padají. Dotazovaní shodně popisují nezapomenutelné

okamžiky, kdy si s někým jiným řekli "Vše" pouhým mrknutím oka, posunutím ruky či jiným gestem.

Nyní cítím, že se můžu vrátit a navázat, kde jsem skončil v úvodu druhé části a přistoupit k popsání příběhu LSD, tak jak se projevuje od svého objevu až do dnešních dní.

2.2 Příběh LSD

2.2.1 Výzkum na půdě Sandozu

Rok 1943. Albert Hofmann - fascinován svojí první "náhodnou" zkušeností s LSD - ověřuje, co se vlastně stalo a provádí další sebe-experiment. Bere 250 mikrogramů LSD orálně, prožívá svůj první "bad trip" a následně se bezpečně vrací na zem, svět se mu zdá "znovuzrozený", a svojí zkušenost popisuje takto:

"Tento sebeexperiment prokázal, že LSD-25 je psychoaktivní látkou s mimořádnými schopnostmi a silou. Nebylo mi známo, že by existovala nějaká další látka, která by vyvolávala tak hluboké změny psychiky v tak extrémně nízkém dávkování a která by způsobovala tak dramatické změny v lidském vnímání skutečnosti a našeho prožívání vnějšího a vnitřního světa. Zdá se, že daleko nejdůležitější bylo, že jsem si mohl zapamatovat celou mou LSD inebriaci do každyčického detailu. Tento fakt mohl znamenat pouze jedno, a to, že vjemová funkčnost paměti není narušena ani na vrcholu LSD intoxikace, navzdory hlubokému pocitu rozkladu běžného vnímání světa. Po celé trvání experimentu jsem si uvědomoval svou úlohu v něm samém, ale navzdory uvědomování si svého stavu, jsem nemohl, ačkoliv bych chtěl, setřást ze sebe LSD svět. Vše jsem prožil jako skutečnou realitu, jako alarmující realitu, varující, protože obrazové vjemy okolí, důvěrně známého okolí každodenní reality, byly stále uchovány v paměti pro pozdější srovnání. (...)Protože můj sebeexperiment odhalil hrozivé, démonické vlastnosti LSD, poslední věc, kterou jsem mohl předpokládat byl fakt, že by tato látka byla vůbec někdy užívána jako snadno dosažitelná rekreační droga. Zmýlil jsem

se, a kromě toho jsem si až mnohem později, po dalším experimentování s jinými pokusnými subjekty, mnohem menšími dávkami a za rozdílných podmínek, uvědomil významnou souvislost mezi LSD opojením a mými zážitky spontánního vizionářství." (Hofmann)

Hofmann je oprávněně fascinován, dělí se o své zkušenosti s profesory Stollem a Rothlinem z farmaceutické společnosti Sandoz. Rothlin spolu s dalšími dvěma kolegy provádějí experiment a potvrzují Hofmannem popsané účinky. Začíná obvyklý proces a LSD je testováno na zvířatech - od akvariálních rybek, pavouků, přes myši, kočky, králíky a psy až po šimpanze a slony. Zjišťuje se tzv. toxicita LSD, avšak odpověď na otázku, jaká je smrtelná dávka LSD pro člověka se nepodaří nikdy zjistit. Fatální a letální důsledky, které se ve spojitosti s LSD později objevují, jsou především následkem mentální dezorientace intoxikovaných, nikoliv následkem přímé otravy látkou samou. Je potvrzeno, že nebezpečí LSD spočívá v nepředvídatelnosti psychických účinků. (Hofmann)

2.2.2 Výzkum v psychiatrii

Brzy po ukončení výzkumu na zvířatech začíná MUDR. Werner Stoll, syn profesora Arthura Stolla, výzkum na lidských subjektech. Zjišťuje, že duševní stavy experimentujících se vyznačují především euforií, z čehož se usuzuje, že Hofmannův bad trip byl způsoben příliš silnou dávkou a strachem pramenícím z neznalosti účinků.

Zkoumají se tedy účinky LSD a mapuje se možné využití pro vojenské účely, ale také v psychiatrii a v psychoterapii. Předpokládá se, že LSD ovlivňuje nejvyšší řídicí centra psychických a intelektuálních funkcí. Rozvíjí se a probádávají se možnosti tzv. psycholitické a psychedelické terapie. Dochází se k závěru, že "Psychotická a zvláště pak psychedelická terapie vyžaduje důkladnou přípravu pacienta na průběh LSD sezení a varování ho nebo jí před strachem z neznámého nebo nepřibuzného. Pouze tak lze docílit

bezpečně pozitivní interpretace sezení. Výběr vhodných pacientů je také možný, protože ne všechny typy psychických poruch je možno dobře léčit touto metodou. Plné odborné znalosti a zkušenosti jsou předpokladem úspěšného používání LSD." (Hofmann)

Výzkum LSD v psychiatrii probíhá především ve Spojených státech (A.K.Busch a W.C.Johnson, S.Cohen a B.Eisner, H.A. Abramson, H.Osmond a A.Hoffer) ve Velké Británii (R.A. Sandison) v Německu (W.Frederking a H.Leuner) a v neposlední řadě v bývalém Československu (S. Grof, G. Roubíček, M. Vojtěchovský). (Hofmann, Respekt)

LSD se posléze dostává z laboratoří do rukou "obyčejným" lidem na druhé straně. Převážně mladí jej zkoumají, protože je žene ona touha po prožití pravdy - pokud možno v okruhu svých přátel nebo podobně smýšlejících lidí. (Leary 1997)

2.2.3 Laické užívání LSD

LSD si tedy pro své schopnosti otevírat mysl našlo cestu i mezi laiky. Ti brali LSD v nelékařském prostředí a bez lékařského dozoru. K překvapení samotného objevitele se užívání LSD mezi laiky neomezilo pouze na umělce, ale našlo své všeobecné místo ve společnosti. Zejména na konci padesátých a v šedesátých letech v celém západním světě a ve Spojených státech především se LSD stává "rekreační" drogou.

Albert Hofmann potvrzuje výše řečené, když říká: " Zaznamenání existence LSD drogovými nadšenci byla předurčena shodou náhod, jeho objev se uskutečnil právě v ten samý čas, kdy lidé hledali pomocné východisko z utrpení, které jim činil moderní způsob bytí. Není žádným překvapením, že to byly právě Spojené státy ve kterých poprvé začal koloběh drogového zneužívání LSD, vzhledem k všeobecně pokročilému rozvoji industrializace, urbanizace a mechanizace a dokonce i zemědělství. Úplně stejné důvody zapříčinily vznik a rozmach hnutí hippies, které vzniklo souběžně s vlnou zneužívání LSD. Od těchto faktů se nemůžeme distancovat. Mohly by být

provedeny cenná zkoumání v jaké míře docházelo k užívání psychedelických drog mimo hippie hnutí a naopak. Přesun LSD z lékařství a psychiatrie na drogovou scénu byl zahájen a urychlen publikováním obrovských článků popisujících senzační prožitky při LSD sezeních v denících a časopisech, ačkoliv pokusy probíhaly na univerzitách a psychiatrických klinikách a jejich výsledky ve vědeckých periodikách nebyly publikovány a reportéři se sami nabízeli jako morčata." (Hofmann)

2.2.4 Hnutí Hippies

Vlna LSD se šíří hlavně z Harvardu, ale svoji roli sehrávají i umělci. Nejvíce je slyšet hlas Timothy Learyho, který se ocitá v roli psychedelického guru. Pod vlivem svých zážitků s LSD se domnívá, že LSD je přístupné každému a experimentovat může každý. Říká, že je třeba se "zapnout", "naladit" a "vykašlat se na to, co tě nebaví". Domnívá se, že soudobou společnost ovládají lidé, kteří touží po moci a za tímto účelem prozkoumávají lidskou mysl a učí se s ní manipulovat. K tomu abychom dělali, co oni chtějí nás dokáží přimět na základě Pavlovova systému odměn a trestů. Prostřednictvím médií a reklamy vytvářejí umělou společenskou realitu, jejímž cílem je ovládat lidi. Ovládaným je potom jakousi úlitbou předkládáno, že jsou "správní". Média nás učí obdivovat, to co je správné a nenávidět, co je nesprávné, šíří propagandu. Přičemž předkládají hotový hodnotový soud - produkt a nikoliv podnět k zamyšlení. Takováto kultura vytváří z lidí masu robotů, kteří skáčou, jak propaganda píská. Televize je nejen podle Learyho tvrdá droga se vším všudy.(Leary 1997)

Leary je bytostně přesvědčen, že LSD oplývá blahodárnými účinky na duši moderního člověka, neboť má potenciál ho osvobodit z pout psychospirituálního otroctví moderní společnosti. Říká, že LSD je "spirituální ekvivalent vodíkové bomby". Umožní nám prohlédnout hru, kterou s námi společnost hraje. "Umožní, aby si každá osoba uvědomila, že není robotem, který byl na tuto planetu umístěn kvůli identifikačnímu číslu sociálního zabezpečení a přesunu na výrobní linku vzdělávacího systému, vysokoškolských zařízení, kariéry, pojištění, pohřbu a posledního sbohem." (Leary) Proto šíří své poselství shrnuté do fráze "Turn on, tune in, drop out",

neboli "zapnout, naladit, vypadnout". "Naleznete moudrost uvnitř, zapojte ji novým způsobem, ale především se oddělte. Oprostěte se od ambicí a symbolických pohnutek duševních souvislostí, které vás udržují v područí a závislosti na stávající kmenové hře", hlásá Leary a zakládá nové náboženství. (Leary 1996, 1997, Lindaur 1999) Stejně tak Huxley vřele doporučuje LSD a jiné psychedelika. "S jejich pomocí - a na základě hlubokého intelektuálního vzdělání - si jedinec bude moci zvolit svou vlastní kulturu, odmítnout tupost, nestoudnost a zlo a s vděkem přijmout všechny poklady nashromážděného vědění, racionality, milosrdenství a praktické moudrosti. Bude-li podíl těchto jedinců dostatečně velký a jejich úroveň dostatečně vysoká, snad budou moci od selektivního výběru vlastní kultury přejít ke změně a reformě společnosti", doufá Huxley (in Antonio 2003).

A mladí Američané, frustrovaní válkou (studenu i tou ve Vietnamu) a pohledem na své zpoceně rodiče ženoucí se za penězi ("moneymakers"), slyší hlas Learyho, Huxleyho a ostatních (Ginsberg, Beatles, Kessey, Cassady ad.) a mohutně se ho chytají. Přichází éra Hippies. Odmítají konzumní způsob života, chtějí ovládat, odmítají válku ve Vietnamu, chtějí mír a lásku. Znovuobjevují své duchovní potřeby a zároveň pociťují nedostatečný a nevyhovující stav mezilidské komunikace. "Nechtěli se smířit s božstvím konzumu, se světem uměle vytvořených potřeb. Už ve škole pocítili, jak je přeceňována soutěživost jako příprava ke konkurenci, nikoli ke spolupráci, k lásce a míru... Honba za penězi byla podle nich bezúčelná pseudočinnost, v níž vítězí silnější, ale duchovně vyprahlejší člověk." (Hora 1995) Hippies chtěli užívat LSD a marihuanu pro povzbuzování mysli a rozšiřovat tak hranice poznání. Chtěli provozovat výhradně "vlastní věci", které by rozvíjely uměleckou i sociální svobodu, chtěli žít "jen pro ten dnešní den". Především ale hledají pospolitost jako cestu z duchovní prázdnoty své společnosti. Onu základní kvalitu života, která je tak důležitá nejen pro mladého člověka. Ne tu falešnou pospolitost programově budovanou socialistickými spartakiádami na jedné a team buildingovými akcemi na druhé straně, ale čistou pospolitost založenou na závazných mezilidských normách opřených o autonomii jedince. Každý viděl LSD jako něco, co člověku dává uvědomit sílu

lidského společenství, plnost bytí, něco, co slouží k rozvíjení a rozšiřování vědomí a k pěstování inteligence a soucitu.

Líhni Hippies se stalo San Francisko. Většina beatníků žijících do té doby ve čtvrti North Beach se přesouvá do čtvrti Haight Ashbury. Zde se pak zrodila idea společného prožívání rockové hudby, deklarovaná naplno na festivalech v Monterey a ve Woodstocku. (Během pár let jim ovšem revoluci brutálně ukradla média a na jejich ideách budovala počátky rockového byznysu.) Éra trvala "zhruba od podzimu 1965 do konce roku 1969. Byla to "éra, ve které vznikla kontrakultura, v níž se tak přirozeně mísilo umění s životním stylem, že v těch časech, "zapojování a vyladování" na krátký čas splynuly v jedno jedinečné lidské bytí, Human Be-In." (Lindaur 1999) Ken Kessey spolu se svými Merry Pranksters objíždí Spojené státy a pořádá psychedelické slavnosti. Éra Hippies nepochybně vrcholí v létě roku 1969 na festivalu ve Woodstocku, jenž se posléze stal nejslavnějším festivalem všech dob. 400 000 mladých lidí strávilo tři dny a tři noci oslavou života, tak jak ji známe z klasických pohanských rituálů. V tu dobu se už LSD nacházelo na seznamu nelegálních drog. Pro mladé lidi však znamenalo vstupenku do vysněného světa. Brali ho nepřipraveni a v naprosto neadekvátních situacích. Množily se poplašné zprávy, které informovaly o tragických koncích LSD sezení, bad tripy nebyly výjimkou. (Leary 1996, 1997, Lindaur 1999, Wolfe)

Vlna Hippies utichá stejně rychle jako vyvstala, nicméně nezaniká úplně. Domnívám se, že hnutí freetekna je jejím nepřímým pokračováním na půdě starého kontinentu. Dříve než se budu freeteknem zabývat, považuji za důležité zmínit se ještě o tom, jaký vlastně je zážitek vyvolaný LSD. Nebo v širším rámci, co je a jaký může být transpersonální prožitek?

2.3. Psychedelický zážitek

2.3.1 Co je psychedelický zážitek?

Aldous Huxley ve své útlé leč velmi hodnotné knížečce obhajuje teorii, podle níž má náš mozek funkci eliminující a nikoliv produkující. Chrání nás jakousi automatickou selekcí informací před chaosem a dezorientací, která by vznikla záplavou ohromného toku informací, jenž k nám neustále proudí z vesmíru, nebo z našeho nitra. Jak víme, tuto selekci může člověk do určité míry ovlivňovat a kultura je proto vždy konsensuální konstrukce (viz Luckmann a Berger). Proto také existují rozdíly mezi kulturami a mezi lidmi samotnými. "Naše vědomí je omezeno obvykle tím, co nám společnost, jejímiž jsme příslušníky, dovolí si uvědomit. Ty lidské zkušenosti, jež se nehodí do jejího obrazu, jsou potlačeny. Proto naše vědomí reprezentuje hlavně naši vlastní společnost a kulturu, kdežto naše nevědomí reprezentuje v každém z nás univerzálního člověka", říká Erich Fromm (Fromm 1996).

Psychedelický zážitek nám pak umožňuje tuto selekci obejít, nebo lépe řečeno přenastavit a tím pádem i vnímat a zpracovávat odlišné typy informací, než které zpracováváme v běžném stavu vědomí. Slovy Williama Jamese "Naše normální (tzv. rozumové) vědomí představuje pouze jeden zvláštní typ vědomí, zatímco všude kolem něho existují možné formy vědomí zcela odlišného rázu, oddělené od něho tou nejslabší clonou. Můžeme projít životem, aniž bychom o nich měli jakékoliv ponětí, avšak stačí jeden jediný náležitý podnět a v jediném okamžiku před námi vyvstanou v celé nezměrné šíři." (William James, Druhy náboženské zkušenosti, in Grof 1999) Tento podnět pak otevírá - řečeno s Huxleym - brány vnímání, jež slouží jako zmíněná clona filtrující informace, jež k nám přicházejí z vesmíru a naší vlastní mysli. Za touto clonou se nachází svět kolektivního nevědomí, svět mytologií a univerzálních mytologických archetypů, duchů a démonů, kosmických principů schovaných za nejrůznějšími symboly (jin-jang, kříž). Psychedelické zážitky mohou být směřovány spíše do vnitřního světa člověka, takovými zážitky se zabývá Stanislav Grof a všichni ti, kdož se snaží využít léčivého potenciálu psychedelického zážitku pro konkrétní duši.

Tyto prožitky mohou být ale také orientovány spíše směrem ven, ke světu jenž mě obklopuje, těmito prožitky se zabýval například Ken Kessey, ale v podstatě také většina "dětí květin". Je nasnadě, že LSD zážitky na freetekno parties jsou orientovány převážně k vnějšímu světu - k lidem, hudbě, světelným a jiným podnětům. Mimochodem zde narážíme na zajímavý spor, který se táhne od počátku užívání LSD. Naproti sobě stojí vědci a na druhé straně "laici". Obě skupiny se na sebe vzájemně dívají svrchu. Ken Kessey na Learyho, nad kterým se jen ironicky ušklíbne, když ho s jeho skupinou Marry Pranksters nepřijme ve svém sídle v Milbrookku, pod záminkou, že je na "veledůležitém tripu", a že oni se chovají neadekvátně a ruší celou usedlost. Naopak Leary o Kesseyem pronáší, že mu čouhá sláma z bot.

Čestmír se vyjadřuje v podobném duchu, když říká: Ken Kessey to byl největší psychedelik a objevitel... Leary, Alpert, Mckenna to byli... Jak bych to řekl... "bojánci".

Ale vraťme se zpět k psychedelickým zážitkům. Ať jsou orientovány směrem dovnitř nebo směrem ven, platí že psychedelické prožitky přesahují člověka jako jednotlivce - "ego zapouzdřené v pokožce". Proto Stanislav Groff používá výrazu "transpersonální" namísto psychedelické prožitky (dalším důvodem pro tento pojem je jistě také negativně stigmatizující příchut' slova "psychedelický" a z toho plynoucí společensko-právní komplikace).

Podle Grofa můžeme transpersonální prožitek rozdělit dle charakteru jeho průběhu do tří velkých skupin. Do první patří zejména transcendence obvyklých překážek prostoru neboli hranic „ega zapouzdřeného v pokožce“. Jedná se o zkušenost, kdy se člověk zcela ztotožní s vědomím jiného člověka, celé skupiny lidí (např. všechny matky světa, veškeré obyvatelstvo Tibetu, všichni vězni koncentračních táborů nebo dokonce celé lidstvo). Podobně se může člověk identifikovat s vědomím zvířat, rostlin, věcí, nebo se jeho vědomí může ztotožnit s anorganickými procesy a objekty. V extrémních případech lze prožít vědomí celé biosféry nebo naší planety. Jako by vše ve vesmíru mělo svoji objektivní a subjektivní stránku, jak o tom také hovoří velké

duchovní filosofické směry Východu (např. v hinduismu je vše považováno za projev Brahmy, v taoismu za projev Tao atd.). (Grof)

Většina dotazovaných zmiňuje prožitky splynutí s tancujícím davem, a vůbec všemi lidmi účastnícími se teknoparty. Tyto prožitky hodnotí velmi kladně a mluví o nich s velkou úctou.

Pro druhou skupinu je charakteristické překonání přechodného lineárního času. To nám umožní nejen vědomě znovu prožít porodní trauma a vzpomínky z dětství, ale historická regrese může sahat ještě dál, k autentickým vzpomínkám plodu nebo embrya v různých obdobích těhotenství. Ale ani zde se historická regrese nezastavuje a my máme možnost vrátit se až k událostem ze života našich lidských či zvířecích předků nebo dokonce těch, kteří přicházejí z racionálního a kolektivního nevědomí. Lidé často spojují události prožité v jiných kulturách a jiných historických obdobích s pocitem osobních vzpomínek, hovoří pak o vzpomínkách na minulé životy, na předchozí inkarnace. (Grof)

Na prožitky tohoto typu jsem se přímo nedotazoval, nicméně Čestmír o nich spontánně hovoří, když říká: "Trip ti může dát, že nebudeš tak nešťastnej sám ze sebe, naučíš se mít trochu rád. Plno lidí je hrozně nešťastnejch a nedokážou si to připustit, protože se nedokážou podívat svrchu na tu "šablonu" (rozuměj sociální roli, pozn. autora), kterou si jedou. Že nežijou skutečný životy, jsou otroci sami sebe (rozuměj svých představ o sociálních rolích, které hrají). On je totiž hroznej rozdíl dělat co chceš a dělat co si myslíš, že chceš. A jenom ten trip mi ukázal, co vlastně chci...to jaký si myslíš, že jseš, je daný taky tím, mezi jakejma kamarádama si vyrůstal, jak moc "machrovali", jak ses to od nich naučil... a myslíš si, že to jseš ty. A přitom pak zjistíš, že to vůbec nechceš... Měl jsem tak silnej trip... že jsem musel jít úplně pryč od lidí a jen jsem tam ležel schoulenej do klubička..a v podstatě jsem jen brečel sám nad sebou...nemůžu říct, že bych z toho nějak plašil až na psychiatrii, že bych si chtěl volat záchranku nebo tak, ne. ..Prostě musel jsem si to projít úplně odmalička, úplně od školky. Jakej jsem byl zmrdeček... jaký jsem chytil

manýry od dětí. jaký jsem pak chytil manýry, když jsme se jezdili s klukama koupat... určitej styl machrování... jakej hloupej přístup jsem měl k holkám...

Výše zmíněné jsou transpersonální prožitky, které se odehrávají v prostoru a v čase. Promítá se v nich běžná, známá realita – osoby, rostliny, materiály, minulé události. Překvapivý není ani tak jejich obsah jako fakt, že se můžeme setkat nebo se plně identifikovat s něčím, co není naší zkušenosti běžně dostupné. (Grof)

Podobně prožela Karina, když se na party v Bulharsku setkala s obrovskou mocí přírodních živlů: "Najednou z klidného Černého moře, bylo rozbouřené moře, vítr, déšť... tam jsem chodila a koukala do těch mraků a úplně jsem si říkala, jak mohl někdo prohlásit: "Poručíme větru, dešti?" Tam jsem padla na kolena... uvědomila jsem si, jak je to hloupý a zároveň trestuhodný..."

Třetí skupina transpersonálních prožitků je ještě neobvyklejší: vědomí proniká do prostoru, který západní svět už vůbec nepovažuje za „skutečný“. Jsou to vize archetypálních bytostí a mytologických krajin, setkání či dokonce identifikace s božstvy a démony různých kultur a mytologií, legend a pohádek a komunikace s netělesnými bytostmi, duchovními vůdci, nadlidskými bytostmi, mimozemšťany a obyvateli vesmíru, prožitky nejrůznějších představ nebe a ráje. Patří sem i vize a intuitivní porozumění univerzálním symbolům, jako je kříž, svastika, šesticípá hvězda nebo znak jin-jang. Tyto zážitky, dle Grofa, potvrzují to, co tvrdil již Jung - totiž že můžeme získat přístup nejen do Freudova individuálního nevědomí, ale i do nevědomí kolektivního, v němž je obsaženo kulturní dědictví celého lidstva. Individuální nevědomí může jít ještě dál a sjednotit se s vesmírným vědomím nebo s Univerzální myslí, kterou lze ve světových náboženstvích najít pod nejrůznějšími jmény – Brahma, Buddha, Kosmický Kristus, Alláh, Tao, Velký duch atd. Každou zkušenost někdy provází identifikace s tím co buddhisté nazývají prázdnotou, která znamená vědomí samo o sobě a je kolébkou

všeho existujícího. Nemá žádný konkrétní obsah, ale v zárodečné formě obsahuje vše. (Grof)

Z výše uvedeného vyplývá, že přínos psychedelického zážitku může být v oblasti individuální na úrovni buď terapeutické (viz. Grof), anebo na úrovni preventivní, čímž myslím, že prožití mysl rozšiřujícího zážitku může nasytit jisté duchovní potřeby. A tím může přispět k rozvoji dnes opomíjené duchovní inteligence. I Jung se ostatně domnívá, že bychom měli své světské aktivity vyvažovat zkoumáním a poznáváním našeho nitra. (in Grof 2004) Podle Grofa nám hlubinné vhledy doprovázející transpersonální prožitek mohou umožnit eliminovat násilí a chamtivost ve svém osobním životě a pomoci rozvinout hlubokou úctu k životu a soucit se všemi bytostmi. Mohou nám pomoci vybudovat svůj hodnotový systém na přímém prožitku nikoliv na strachu z trestu nebo libosti z odměny. (Grof 1994) Přínos psychedelického zážitku by domnívám se ocenil i Erich Fromm, neboť říkal, že: " Rozšíření sebevědomí, překročení vědomí a osvětlení sféry sociálně nevědomého by mohlo vést k tomu, že člověk bude schopen udělat sám v sobě zkušenost s celým lidstvem, zakusit v sobě skutečnost, že je hříšník i světec, dítě i dospělý, zdravý i nemocný, normální i blázen, člověk minulosti i člověk budoucnosti - že v sobě nese to, co lidstvo bylo, a to, co lidstvo bude." (Fromm, 1996) Doplněno slovy Josepha Campbella: "Hrdina přechází ze světa všedního dne do oblasti nadpřirozených divů: setkává se tam s přízračnými silami a dosahuje rozhodujícího vítězství. Z tohoto tajemného dobrodružství se pak vrací obdařen silou pomáhat svým bližním." (Joseph Cambell, The hero with a thousand faces, in Grof 1999)

Dotazovaní o sobě tvrdí, že jim LSD a freetekno pomohlo k větší toleranci ostatních. A zvláště některých specifických skupin obyvatel. Jeden mluví o svém zážitku, kdy viděl na LSD fyzicky postiženého člověka, který tancoval a byl v tu chvíli plně se svým postižením srovnán. Čestmír říká, že tím byl fascinován a uvědomil si, že záleží právě jen na tom, je-li člověk sám se sebou a se svým okolím vyrovnán, pak může být na vozíčku, hluchý, starý nebo ošklivý a přesto je bytostně dobrým člověkem a podle toho se tak cítí.

Psychedelický zážitek může ale také být ve svém důsledku velmi negativní zkušeností a v extrémním případě může vést až ke spuštění psychózy. Intoxikovaný je nemilosrdně zážitkem zaveden do "tmavých hlubin vlastního já. Tam je jeho bytí, tam směřuje jeho pozornost, tam se odehrává jeho boj proti hrůzným příznakům nezvládnuté duševní energie, boj na život a na smrt..." (Campbell 1998). A následně, po skončení psychedelického zážitku se může stát, že "jedinec ztrácí zájem o svět věcí a schopnost soustředit se na něj, jeho realitu vnějšího světa čím dál častěji ohrožují vjemy přicházející z podvědomí a nakonec nad ní vítězí" (Campbell 1998). "...následuje zřetelné omezení vnímavosti vůči vnějšímu světu, stažení se ze světa a ponoření se do vlastní fantazie." (McKenna, McKenna 2000) "Dlouhotrvající omezení vnímavosti vyústí ve stav samovolně navozené sensorické deprivace s následně obtížným rozlišováním mezi realitou a fantazií, mezi vnímáním a halucinací... podobně jako ve snu. Stržen do hlubin emočních proudů, které spustily celý proces, vnímá jedinec svět jako místo plné nadpřirozených sil a hlubokého, ale nepochopitelného významu." (Silverman, in McKenna, McKenna 2000)

Jsou známi případy, kdy psychedelický zážitek vedl i k úmrtí jedince. Intoxikovaný si může smrt přivodit neopatrným jednáním ve stavu všeobecné dezorientace nebo pod vlivem víry ve své nadpřirozené schopnosti (umí létat).

Dotazovaní vědí pouze o jednom člověku, kterému se následkem požití LSD naplno propukla latentní psychóza, nejsou si ale jisti, zda-li to bylo na party. Domnívám se, že freetekno party jako setting může hrát menší roli, nicméně daleko větší roli při propuknutí psychózy hraje osobnost jedince a látka LSD. Daleko větší problém na parties jsou ale lidé následkem požití LSD dezorientovaní a nemají absolutně žádný náhled na své jednání, popřípadě se tento náhled zcela nepotkává realitou. Jsou známi i z Čech velmi nehezké nehody způsobené na freeparties (např. Čarodějnice 2000 - Auto narazilo do jednoho ze soundsystémů, další auto vjelo do rybníka, další přešlo člověka...) a je už v celku jedno, byl-li pod vlivem LSD ten, kdo je způsobil, neboť ve

velkém nebezpečí se ocitá i kterýkoliv jiný člověk účastný párty a zvláště ten pod vlivem LSD. Dotazovaní v této souvislosti často jmenují možné "neadekvátní reakce" osob na LSD, jako jeden z rizikových faktorů párty.

Mírnější nebezpečí pak představuje možnost, že se člověk věnuje více zážitkům a zkušenostem s LSD více než práci pro každodenní realitu. Dalším negativním důsledkem LSD zážitku může být to, co Stanislav Grof nazývá "inflace ega".

Tato oblast se v souvislosti s užíváním LSD na freeteknu velmi těžko hodnotí. Prostředí freeparty je samo o sobě velmi přitažlivé a LSD zážitkem se ona přitažlivost ještě umocňuje. Domnívám se, že existuje určité malé riziko, že se psychedelický zážitek v autonomní zóně vytvořené freetekno party stane cílem veškerého snažení. Je třeba ovšem rozlišovat, zda-li se pak jedná o patologické zúžení životní orientace, nebo naopak o zdravý konflikt životních filosofí. Mám na mysli konflikt mezi "kočujícími" a "usedlými". Nicméně Vladan říká, že zná lidi, kteří se těší jen na to tekno a toho tripa, co si tam o víkendů dají, ale zároveň dodává, že kvůli tomu na rozdíl od jiných drog nemusejí krást, tripa lze totiž pořídit zhruba za 250kč.

Stejně tak těžko se mi hodnotí, zda-li u teknařů dochází pod vlivem zážitku s LSD k inflaci ega. Psychedelický zážitek v autonomní zóně freetekna je velmi silný a může u indisponovaného člověka vyvolat reakci povyšování se nad ty, kdož takovýto zážitek nezažili. Těžko se mi ale zvnějšku posuzuje, zda-li se někdo na někoho povyšuje. To je vnitřní věc, kterou si musí vyřešit každý sám v sobě.

2.3.2 Set a setting

Na čem závisí kvalita psychedelického prožitku? Existují faktory determinující, bude-li mít tento prožitek blahodárné nebo škodlivé účinky? Zodpovězení těchto otázek je alfou-omegou veškerého zamýšleného terapeutického působení stejně tak jako veškeré harm reduction.

Lidé zabývající se psychedeliky se shodují na tzv. setu a settingu, přičemž významnou roli hraje také integrita podobných zážitků v kultuře v jejímž

rámci se zážitek odehrává. Tak v předindustriálních kulturách, kde po generace funguje instituce šamana jakožto průvodce po psychedelických rovinách existence, a kde si "těchto stavů vysoce vážily a věnovaly značné množství času a energie k rozvoji účinných a bezpečných technik k jejich vyvolání, přičemž o nich měly hluboké znalosti, systematicky je kultivovaly a využívaly jako základního nástroje pro svůj rituální a duchovní život" (Grof 2004), je poněkud jiná atmosféra a šance na pozitivní využití psychedelického zážitku, než ve skupině osmnáctiletých kamarádů, kteří o psychedelikách nevědí více, než slyšeli od svých známých, a protože slyšeli, že LSD je na freeteknu in, vrhají se vstříc dobrodružství... Leary ovšem předpokládá vznik nového povolání psychedelického průvodce, který zabezpečí dozor nad experimentujícími. (Leary 1997) Zatím takové povolání oficiálně nevzniklo, což ovšem neznamená, že se v laické podobě nevyskytuje. V internetových klubech o LSD se mluví o syndromu "psychedelického tašky", který rád dohlíží na méně zkušené...

Set a setting jsou komplexní označení pro faktory, jenž ovlivňují psychedelickou sesi. Dobře je popisují Leary, Alpert a Metzner ve své fenomenální "Psychedelické zkušenosti", knize, ve které transformují učení z "Tibetské knihy mrtvých" na psychedelický zážitek. Z této knihy mimochodem předčítala Laura Huxleyová svému muži v okamžiku jeho umírání.

Set se skládá ze dvou úrovní - dlouhodobé a krátkodobé. Dlouhodobý je spjat s osobností jedince a s jeho či její minulostí. "To jaký máte druh osobnosti - váš strach, touhy, vina, skryté vášně - určuje, jak se zorientujete a jak naložíte s každou situací, do níž se dostanete, psychedelickou sesi nevyjímaje." (Leary, Alpert, Metzner 2000) Do dlouhodobého setu řadíme i vlastnosti jedince, pozitivnímu zážitku napomáhá pružnost, důvěra, náboženská víra, lidská otevřenost, odvaha, mezilidská vřelost, tvořivost atd., naopak ztuhlost, touha po ovládnutí, cynismus, úzkoprsost, zbabělost, chladnost jsou vlastnosti, které směřují zážitek k děsivým rozměrům. Krátkodobý set tvoří především okamžité rozpoležení a očekávání. Je

nežádoucí promítat do zážitku své zdravotní problémy, tedy vyhledávat symptomy a každý pocit vykládat v pojmech zdraví resp. nemoci. Stejně tak je nevhodný set vzpoura proti konvencím - pocit, že dělám něco, co je free. Očekávání intelektuální a náboženské povahy jsou vhodná pro velmi zkušené lidi. Pro začátečníky platí, že je nejlepší "vypnout mysl". (Leary, Alpert, Metzner 2000)

Všichni dotazovaní uvádějí, že berou LSD na freetekno parties hlavně pro pobavení, nicméně stejně shodně všichni dodávají, že jim tento zážitek zprostředkovává náhled na sebe sama, který hodnotí jako velmi pozitivní a přínosný pro "reálný" život, často uvádějí, že jim byl impulsem ke změně v chování. Břetislav například doslova říká, že od zážitku očekává také "vnitřní katarzi". Většinou se na freeteknu bere kolem 50 až 100 mikrogramů LSD, jímž jsou napuštěny miniaturní papírky - tzv. "tripy".

Settingem rozumíme prostředí, které člověka v danou chvíli obklopuje. Jedná se především o prostor (vevnitř-venku), hudbu, osvětlení, denní dobu, celkovou dobu, která je vyhrazena pro zážitek, dostupnost jídla a pití. K settingu řadíme též naši důvěru ke konkrétnímu prostředí. Uvádí se, že prostředí by mělo být maximálně oproštěno od sociálních a mezilidských her. Je jasné, že freetekno party je zcela specifickým settingem, které je konkrétnímu člověku z velké části determinováno zvenčí. Nicméně i pro freetekno party platí, že by si měl člověk vyhradit dostatečné množství času pro LSD zážitek a jeho reflexi.

Co je specifické pro setting na freeteknu? Čestmír se zmiňuje o některých negativních specifikách: *"To techno není jenom hezký, tam jsou lidi, co maj hnusnej trip. Jsou tam "kurviči tripu", vyloženě prostě, že nevím, že to maj v hlavě nějaký "šiblý" a "kurvěj tripa" naschvál. Jsou tam lidi, co tomu vůbec nerozuměj a otravujou tě a "kurvěj" ti to. Jsou tam ožralové nechutný..."* Kromě toho jsou další nepříjemností stále častěji se vyskytující partičky, které jezdí na freeparty s jedinou motivací - nakrást si. Další potíž může způsobit nenadálé přerušení party policií. Naopak pozitivní stránku podle dotazovaných

tvorí to, že freetekno parties vytvářejí dočasnou autonomní zónu, oproštěnou od běžných sociálních a mezilidských her a pravidel vnější společnosti. Tato zóna bývá nabita energií podobně smýšlejících lidí, kteří investovali svoji energii a poctivě vydělané peníze do setkání v prostředí plném "ufounských světél", hudby, která "jede", v prostředí o kterém si sami rozhodují. Tato zóna je podle některých dotazovaných vhodná pro psychedelický zážitek. Pravoslav ovšem podotýká, že s medializací freetekno párty přibývá i rušivých elementů (viz výše), které nabourávají onu autonomní zónu a v podstatě tak činí z freetekno party nevhodný setting. Všichni dotazovaní rovněž uvádějí, že buď mají, nebo mívali potřebu z různých důvodů odcházet během LSD zážitku mimo párty, což se jevílo jako problematické právě při letošním Czechteku, neboť okolí party obklopoval vojenský prostor, do kterého je vstup zakázán, nakonec s tím ale, pokud je mi známo, žádný problém nevzniknul. Někteří dotazovaní doporučují najít si místo pro odpočinek předem a většina se jich domnívá, že by místo pro odpočinek, který hledají většinou mimo party, mohl nahradit tzv. "chill out". Někteří z dotazovaných též říkají, že tekno hudba má schopnost usměrnit jejich psychedelický zážitek v momentě, kdy nabírá nežádoucí směr. Jiní si to nemyslí a vyhledávají spíše klidné místo a blízkost člověka.

Dotazovaní jmenují tyto rizikové faktory vyskytující se na party:

- samotné prostředí party, které nemusí někomu vyhovovat hudbou, světly atp. (Diana, Vladan)
- necitlivé chování některých účastníků party, kteří se mohou "bavit" tím, že si z někoho dělají srandu, případně se pokouší někoho "vypsychovat", prudí (Diana, Čestmír, Karina, Vladan, Pravoslav)
- příliš velká dávka LSD (Dalimil, Vladan, Radmila, Pravoslav)
- nevhodná kombinace s jinými drogami - včetně alkoholu (Dalimil, Diana, Karina, Radmila)
- neznalost účinků LSD (Karina)
- únava dotyčného (Karina)
- počasí (Karina)

- *nevhodný až nebezpečný terén, kde se party koná - jámy, lomy, blízkost dálnice atd. (Břetislav, Radmila)*
- *neadekvátní reakce člověka pod vlivem LSD na vcelku běžné podněty, nesprávné vyhodnocení situace (Radmila, Pravoslav, Vladan)*

Kdyby měli dotazovaní dát nějakou radu člověku, který je mermomocí odhodlán, dát si LSD na freeteknu, zmiňují:

- *na nic si nehrát (Čestmír, Břetislav)*
- *nebát se komunikovat s ostatními (Radmila)*
- *podržovat si vědomí, že zážitek je časově omezen a že dříve či později odezní (Radmila, Vladan)*
- *být fyzicky i psychicky ok (Radmila)*
- *vzít si LSD se zkušenějšími přáteli, kteří jsou zároveň lidmi, kterým dotyčný/á věří (Čestmír, Břetislav, Karina, Vladan, Pravoslav, Diana)*
- *ozkoušet látku nejdříve v jiném prostředí (Karina)*
- *udělat si zázemí, místo, kam si bude moci jít z party odpočinout (Karina)*
- *nejdříve si o tom něco přečíst (Vladan, Radovan)*
- *nekombinovat s jinými drogami včetně alkoholu (Karina, Dalimil)*

3. Freetkno

3.1 Techno jako hudba a freetekno jako kultura

Techno je elektronická hudba určená spíše k tanci než k poslechu. Je komponována pomocí sekvencerů, samplerů, počítačů a jiných digitálních "mašinek", charakterizuje ji především vysoká rychlost pohybující se nejčastěji někde mezi 160 až 200 úderů za minutu (BPM). Laickému uchu může znít jako chaotická změň zvuků a ruchů, příliš hlasitá než, aby mohla být považována za normální. Sviští, bouchá, houká, vříská, zpěvu se nedohledáte... A přesto by nám technaři mohli hodiny a hodiny povídat o její poetice, kouzlu a podmanivosti. O technu se říká, že je to písnička, která nekončí, neboť se jednotlivé skladby mixují dohromady za pomoci gramofonů, počítačů a mixážních pultů. To umožňuje vlastně nekonečně navazovat na předchozí skladbu, tedy pokud nedojde elektrina resp. nafta v

agregátu, což se bohužel stává. Co se týče rozdílu mezi technem a tekem po hudební stránce, nelze než souhlasit s Hroudou, že pro freetekno jsou typické tvrdší a rychlejší odnože techna. (Hrouda 2004) Také celková atmosféra se liší, myslím si ale, že je zde zbytečné rozdíly vysvětlovat, neboť laik nepochopí a zainteresovaný ví. Postačí snad podotknout, že spíše než kterékoliv jiné hudbě se techno podobá transovnímu bubnování předindustriálních šamanů. Jako hudební žánr vzniklo techno v sedmdesátých letech minulého století v industriálním Detroitu. Odkud se téměř okamžitě rozšířilo po Státech a konečně i do Evropy.

"Nositelem hudební myšlenky již nebyla melodie, jak bylo v evropské hudební tradici zvykem, nýbrž pečlivě vykonstruovaná rytmika, která od nejjednodušších motivů postupně gradovala do mnohvrstevných kompozic založených na pumpujících bicích a výrazné basové lince, což je do značné míry v podstatě návratem do psychedelických šamanských rituálů prvotně pospolné společnosti", říká Jan Němec. Vlastně tím i mimoděk naznačuje, proč si techno našlo téměř okamžitě své místo mezi uživateli LSD. Bubny nahradila elektronika a lektvary z psychotropních rostlin nahradilo syntetické LSD. Princip zůstává, forma se mění. Ale rituály nebyly a nejsou samozřejmě pouze o hudbě a psychedelické látce. Rituály v sobě zahrnují taktéž vizuální umění, specifický způsob komunikace, myšlení a vlastně celkový životní styl. *Břetislav vysvětluje, proč je podle jeho názoru freetekno tak atraktivní, zvláště pro mladé lidi: "...západní společnost - průmyslová - vlastně zlikvidovala veškerý rituály a takovýchle věci, tak ty lidi už nemají nic, co by je takhle uchvátilo, tak když najdou tohleto... co právě tou komplexností totálně vstoupí do jejich života a změní to jejich estetický vnímání a hudební vnímání a všechno, tak je to pro ne zajímavý a přitažlivý..."* (Němec 2003)

3.2. Historie freetekna

Počátky hnutí a jeho kořeny nacházíme ve Spojeném Království. Odtud pochází dnes již legendární soundsystem Spiral Tribe, který šíří myšlenku

freetekna dále po Británii a Evropě, Čechy nevyjímaje*. Kočovní Spiral Tribe tvoří jakýsi středobod freetekno hnutí, číslo 23** v jejich znaku se stalo symbolem celé subkultury. Spiral Tribe se mimo jiné účastní každoročního festivalu ve Stonehange, který je notně inspirovaný hippiesáckým Woodstockem a koná se od roku 1974. Když se ovšem v roce 1984 sjede u Stonehange na padesát tisíc lidí dochází establishmentu trpělivost. Následujícího roku zablokují vládní síly přístupové cesty do Stonehange, zahánějí účastníky festivalů do fazolových polí a brutálně na ně útočí, posléze zabavují jejich majetek. Scénář je podobný jako při loňském Czechteku, brutální napadení lze ospravedlnit pouze označením napadených za nebezpečné a podvrtné kriminální živly. Útok je prezentován jako adekvátní, materiály dokumentující průběh zákroku záhadně mizí atd. atd. Nicméně hnutí dále sílí, co do počtu návštěvníků i do počtu soundsystémů. Po Stonehange se každoroční festival přesunuje do Glastnobody. V roce 1992 se koná velký festival v Castlemorton Common, přijíždí okolo 20 tisíc lidí. Policie zatýká třináct členů Spiral Tribe, soud je posléze podmíněčně propouští, zabavuje jim však jejich aparaturu a dodávky - jejich domov. Policejní represe sílí. "Castlemorton, to bylo poprvé, co si média i vláda uvědomily velikost problému, se kterým mají co do činění," říká Harry z okruhu lidí DiY Soundsystem. "Podle některých odhadů se tu sešlo 25 tisíc, možná až 50 tisíc lidí, ve věku kolem dvaceti let. Všichni s trochu jiným pohledem na věc, než má establishment. Sjeli se sem ze všech stran bez jakýchkoli informací v tisku, rádiu, televizi, bez plakátů nebo letáků, jenom na základě ústního sdělení. Ani my s aparaturou jsme ještě pár hodin před začátkem neznali místo konání akce. Všichni, co se tu sešli si tu na holé louce zřídili vlastní město, nezávislý stát uprostřed Calvernských kopců - bezpolicejní zónu. Pro vládu, jejímž smyslem existence je ovládnutí lidí, to musel být děsivý příklad toho, že si lidé řeknou: jdeme pryč, dělat si věci tak, jak se nám to líbí." (in Psychedeličtí cikáni)

* viz přílohu "Manifest Spiral Tribe"

** význam čísla 23 osvětluje Hrouda: "to free, too free, podle numerologie patří k nešťastnějším číselným kombinacím, dle tarotu symbolizuje ženskou intuici a vládu, pětka, tedy součet cifer značí velekněze, vyššího duchovního poustevníka, atd. Koho zajímá více viz. *Illuminatus od R. A. Wilsona*." (Hrouda 2004)

V roce 1994 vstupuje v platnost do dnes platný zákon Criminal Justice Act a Public Order Bill, který de facto freetekno party kriminalizuje stejně jako kočování a squatting. Mnoho soundsystémů prchá do Evropy, kde pomáhá vytvářet freetekno scénu.

3.3 Freetekno u nás

A Spiral Tribe přijíždí i k nám a iniciují zde první teknival vůbec. Ten se posléze ukáže být předchůdcem dnešního (nebo možná již včerejšího) Czechteku. Uskutečnil se v roce 1994 nedaleko od Prahy v obci Hostomice. Zde proběhl i druhý a třetí teknival u nás a poté co si obyvatelé stěžovali na hluk se teknival přesunul do 15 km vzdálené Staré Hutě u Dobříše, kde se konaly další dva ročníky. Teknivaly přitahovaly čím dál tím větší pozornost - mladých lidí, médií i policistů. Následující ročníky se již oficiálně jmenovali Czechtek a proběhli v Ralsku u Mimoně (1999), v Lipnici u Třeboně (2000), u Doks u Máchova jezera (2001), u obce Andělka nedaleko Frýdlantu (2002), u Ledkova u Kopidlna (2003), v Boněnově u Plané (2004), u Mlýnce na Tachovsku (2005) a naposledy ve vojenském prostoru Doupovské hory nedaleko obce Maštov (2006). Pro přehlednost příkládám tabulku zveřejněnou v internetové encyklopedii wikipedia (údaje o počtu účastníků jsou nepřesné, stejně tak s údaji o zájmu médií by se dalo polemizovat):

Historie CzechTeku

datum	místo	pozemek	zájem médií	policejní účast	počet účastníků (odhad)
28. 7. – 2. 8. 1994	Hostomice	řádně pronajatý	článek v lokálním tisku	bez policejní účasti	300 (200)
26.–28. 7. 1995	Hostomice	řádně pronajatý	minimální	bez policejní účasti	300 (400)
26.–28. 7. 1996	Hostomice	řádně pronajatý	minimální	bez policejní účasti	1 500 (6 000)
25. – 27. 7. 1997	Stará Hut' u Dobříše	řádně pronajatý	malý	téměř bez policejní účasti	2 000 (6 000)
30. 7. – 4. 8. 1998	Stará Hut' u Dobříše	řádně pronajatý	stoupající, zpravodajství převážně pozitivního charakteru	pasivní, monitorování situace, dohled nad veřejným pořádkem v Hutí a blízké Dobříši	3 000 (6 000)
30. 7. –	Hradčany	u obsazený	ohlas spíše	bezproblémová komunikace mezi organizátory a	4 000

4. 8. 1999	Ralsko	pozemek patřící vojenským lesům, r.o. Privum, obci Ralsko a leasingové společnosti byl dočasně „obsazen“ za tichého souhlasu zástupců českolipského kraje a krajského velitelství PČR, na základě ústní „gentlemanské“ dohody	neutrální až pozitivní	policií, v médiích nereflexovaná	(12 000)
28. 7. – 2. 8. 2000	<u>Lipnice</u>	obsazený pozemek soukromé zemědělské společnosti	hlavně negativní	police nezasáhla	5 000 (6 000)
27. – 30. 7. 2001	<u>Doksy/Ralsko</u>	obsazený obecní pozemek v lesích	pestrá a široká škála názorů	bránění příjezdu prvních účastníků, umístování značky „zákaz vjezdu“ a následné pokutování (min. 500,- Kč), zatarasení dalších příjezdových cest pokácením zdravých stromů; policie akci na žádost starosty (bez nějakého právního opodstatnění) ukončila v neděli odpoledne a v pondělí ráno nenásilně vyháněla poslední uklízející účastníky	12 000 (6 000)
26. – 31. 7. 2002	<u>Andělka</u> u obce Višňová	řádně pronajatý	převážně pozitivní ohlasy (s výjimkou TV Nova)	v pohotovosti na místě, neměla důvod zasahovat; pozitivní přístup ze strany starostky	20 000 (10 000)
25. 7. – 3. 8. 2003	<u>Ledkov</u> u Kopidlna	řádně pronajatý	velká medializace	monitorovala akci, řídila dopravu, „zabírala“ okolní obecní pozemky jako parkoviště pro účastníky	40 000 (35 000)
30. 7. – 3. 8. 2004	<u>Boněnov</u> u Chodové Plané	obsazený nejasné majetkoprávní poměry - konursní spor	střední	police zasáhla v pondělí na základě trestního oznámení nájemce pozemku, a doporučení tehdejšího ministra vnitra [[Stanislav Gross Stanislava Grosse]	20 000 (15 000)
<u>29. – 30. 7. 2005</u>	<u>Mlýnec</u> na Tachovsku	řádně pronajatý	extrémní	blokování veřejné příjezdové cesty a dálničního přivaděče, šíření dezinformací o souhlasu majitele pozemku (viz zpráva Ombudsmana), zásah ve dvou vlnách s použitím slzného plynu, vodních děl a těžkooděnců, podle svědků často velmi brutální, žádný policista ani velitel zásahu dosud nebyl potrestán (s výjimkou přeřazení 4 členů pohotovostního oddílu na práci v kanceláři) "co nejráznější" zásah policie doporučil tehdejší premiér Paroubek	5 000 + 1 100 policistů
<u>28. – ???. 8. 2006</u>	Doupovské hory	řádně pronajatý Vojenský újezd, smlouva s Armádou ČR	střední Czechtek mezi pravidelnou "letní" agendou médií, komentáře pozitivní, s výjimkou <u>Chrástala</u> .	? - očekávaná účast zejména vojenské policie, možná i PČR	očekáváno až 30 000

Jak je vidět, freetekno komunita je nejrychleji rostoucí subkulturou u nás. Jestliže v roce 1993 tady nefungoval ani jediný soundsystém, dnes jich zde můžeme napočítat hodně přes sto. S růstem přívrženců hnutí, rostl i mediální zájem o něj a freetekno komunita se postupem času stala vůbec

nejočernovanější minoritou v Čechách. Rozsáhlá medializace v roce 2000 předložila veřejnosti nehezky obrázek o freeteknu. Obrázky: 1) "chudáčka" starostky, která prosí teknaře, aby odešli z obecní louky a 2) "zlých" teknařů, kteří jen fetují a ne a ne odejít, vyvolaly značnou averzi v jinak neinformované společnosti. Tento obrázek se již nepodařil změnit hlavně proto, že nejsledovanější a nejchtěnější bulvár dále pokračuje dle naznačeného modelu. Na druhou stranu musím konstatovat, že většina seriózních médií dávno upustila od černobílého pohledu na věc. Letošní největší mediální perličkou pro mě osobně bylo většinou médií zmiňované šokující oznámení o znásilnění, které bylo ovšem lékaři vyvráceno... (od aha! až po čt1)

Je snad jasné, že se na akcích jako Czechtek nebo Czarotek* vyskytují drogy v poněkud zvýšené koncentraci než v běžném životě. Troufám si ale tvrdit, že tato koncentrace není nějak dramaticky vyšší než na obyčejné diskotéce v Horní Dolní. Je také zřejmé, že akce jako Czechtek nebo Czarotek nemůžou z podstaty věci splňovat všechny požadavky platného práva, zejména jde-li o hygienické limity nebo o všechny povinnosti vyplývající z provozování barů a občerstvení či pořádání kulturních akcí. Luboš Pavleček (in Techno rebelové) je přesvědčen, že "Freetekno komunita se v drtivé většině případů snaží své párty pořádat dle platných zákonů, tedy legálně. Bohužel Policie ČR a politici odsuzují freeparty na základě presumpce viny. Takto není diskriminována žádná jiná menšina v ČR. Kvůli presumpci viny jsou často parties pořádány konspiračně. To zbytečně obtěžuje jednak samotné návštěvníky, dále pak řádné občany přílehlých obcí a samozřejmě to také zatěžuje Policii ČR. Něco takového je v právním státě naprosto nepřijatelné. Jako velice nešťastné se jeví zvažování přijetí obdobných zákonů, jaké platí ve Francii a Velké Británii. Tyto zákony problém neřeší, ale pouze zametají pod koberec. Řešením by naopak mohl být kompromis." Jen dodám, že zákony platné v západní Evropě jsou v současnosti nepoužívané, protože disfunkční a

* Czarotek - Czarotekk, freetekno festival zpravidla pouze několika českých soundsystémů, konaný pravidelně na svátek všech čarodějnic, povahou podobný Czechteku leč menší

freetekno je víceméně tolerováno. Velké teknivaly probíhají ve Velké Británii, Francii a Německu stejně jako v Itálii a ve Španělsku.

3.4 Freetekno jako hnutí

Freetekno, Freetekno, tekno ap. představují pojmy, jimiž označujeme celé hnutí, respektive celou subkulturu lidí. Předpona free značí, že rituály jsou na rozdíl od těch komerčních osvobozeny od vstupu, od byznysu, od pořádajících, security a jiných agentů, a také do velké míry od hierarchie implikované sociálními rolemi. Lze říci, že freetekno rituály vytváří dočasnou autonomní zónu osvobozující čas a prostor od pravidel, které fungují mimo tento vymezený celek v profánní společnosti. Což ovšem neznamená nadvládu bezvládní, nýbrž vytváření pravidel na přirozeném základu osvobozeném od kulturně-sociálních nánosů. Toto prostředí plné hluku je pak zdánlivě paradoxně velmi příznivým místem pro poznání sebe sama jako tvora společenského. Může být velmi příznivým místem pro poznání sebe jako člověka za sociálními rolemi a zároveň pro setkávání se s ostatními lidmi, kteří jsou taktéž - přechodně a do určité míry - za sociálními rolemi. Čím víc sociálních rolí se vtahuje do rituálu, tím méně je příznivé prostředí pro rituál samotný, proto "udělej si sám". Sociální rolí, která se vtahuje do rituálu jsou například i média. Ty jsou letos zodpovědná za příjezd odhadem několika tisíců mladých lidí, kteří by se jinak o akci vůbec nedozvěděli. Osvobozením se od těchto sociálních rolí vzniká svoboda k seberealizaci a k vytvoření atmosféry "od nás pro nás" nebo "sami za sebe". Freetekno tak reaguje na společenské ovzduší v němž se předmětem chladného kalkulu stává vše od narození po pohřeb, umění nevyjímaje. Ovzduší, v němž převažuje materialismus a racionalisticky-účelová orientace. Jak již bylo řečeno, existuje-li nějaká jednotná filosofie freetekna, můžeme ji vyjádřit slovy "Do It Yourself" neboli DiY. A filosofie "udělej si sám" určuje charakter (a vlastně setting) celého rituálu. Všichni dotazovaní mluví shodně o svobodě a atmosféře "udělej si sám" jako o prvcích, které jsou pro ně na free teknu nejatraktivnější.

Kouká se na tebe jako na dospělého člověka, kterej je snad trochu rozumnej, tak snad nebude dělat kraviny, říká Dalimil. "Je to pro lidi, který nechtěj konzumovat to, co je jim diktovaný", shrnuje Vladan." Břetislava přitahuje na freeteknu mimo jiné také skutečnost že, tam člověk "může provádět víceméně cokoli, co je v souladu s normama tý společnosti, co si ten autonomní prostor vytvořila" a také to, že si je ta společnost schopna ty vytvořené normy ohlídat. Tak se například na Czaroteku teknaři spojili, aby vyhnali bandičku, která přijela na party krást, stejně tak vyhnali i lidi, kteří tam nepřijeli na party, ale za byznysem - prodávat nápoje, aby si vydělali peníze. Freetekno vytváří dočasnou autonomní zónu, kde si každý může dělat, co se mu zlíbí, pokavad hrubě neporušuje jakási základní přirozená pravidla lidského soužití. Dává tak účastníkovi maximální množství svobody k tomu, aby se měl dobře a je už ucelku jedno stojí-li u toho na hlavě nebo dělá fireshow. Myslím si, že freetekno rituály poměrně efektivně plní roli rituálu dospělosti. Dotazovaní shodně mluví o svém vývoji, kdy si ze začátku mysleli, že ona svoboda v autonomní zóně znamená, že můžou "řádit", jak se jim zachce a postupně se jejich přístup měnil v to, že o autonomní zónu začali pečovat svým ohleduplným přístupem, až po fázi, kdy se spojili v jeden sound systém a začali autonomní zóny sami vytvářet. "Ze začátku jsem řádit... teď už koukám na to, abych si uklidil. Vidím lidi, co dělaj brajgl a štvě mě to, ale uvědomuju si, že jsem to dělal taky.. byl jsem mladej... pak jsem viděl že to je o něčem jiným... Zjistil jsem, že to nechci jen konzumovat ale i to vytvářet... Tak jsme to s bandou začali dělat. Dělali jsme tu party s čistým srdcem, protože jsme to chtěli dělat, dávalo nám to energii... celý si to děláš sám, nejednou vidíš, tu hromadu práce, která za tím je. Není to tak, že přijedeš na louku a tam to vykvete...", říká Vladan.

4. Závěr

Subkultura freetekna se stala nejvíce demonizovanou minoritou v České republice. Média ji víceméně prezentují jako postrach všech slušných a poctivých, dobře vychovaných lidí. Veřejnost tento obrázek nekriticky

přejímá a politici se podle toho zařizují. Pravda není žádána. Média chtějí zisk, veřejnost pohodlí a politici volební hlasy. A tak to podle toho vypadá, média vesele informují o znásilnění, které se nestalo a předkládají ty nejodpudivější obrázky, které se dají na freeteknu pořídit (podobné se dají pořídit na lecjakém fotbalovém utkání). Politici s mistrnou pózou následováníhodných morálních vzorů neváhají jeden rok porušit základní etické a právní normy a použít hrubého násilí, jen aby za každou cenu znemožnili konání Czechteku a zároveň následující rok dělají ti samí politici se stejnou pózou všechno proto, aby mohl Czechtek za každou cenu proběhnout. A veřejnost sedí, mlčí a poslušně konzumuje naservírované informace. Rituál je zrcadlo společnosti.

Tato práce ukazuje, odkud čerpá freetekno energii pro své konání. Myslím, že se mi podařilo zasadit freetekno do širšího kontextu a poukázat tak na kontinuitu, která se nese napříč historií - již od iniciačních rituálů nejstarších společností. Freetekno je, domnívám se, zmutovanou formou těchto rituálů, přičemž platí, že výsledná podoba oné formy je dána i prostředím (společností), ve kterém mutace probíhá, nikoliv freeteknem samotným.

Jelikož k iniciačním rituálům vždy patřilo užívání psychotropních látek, zaměřil jsem se na užívání LSD v souvislosti s freeteknem. Na základě svých empirických zjištění se domnívám, že užívání LSD na freeteknu nedosáhlo pro společnost nijak nebezpečných rozměrů, ba možná naopak. Dotazovaní uvádějí, že ačkoliv berou LSD v tomto prostředí primárně pro potěšení a pobavení svých smyslů, umožňují jim tyto zážitky lépe poznat sebe sama, přijmout se, případně uvědomit si a změnit některé nežádoucí způsoby svého chování. Na druhou stranu si nesmíme užívání LSD na freeteknu nijak idealizovat. Sdílím názor jednoho z dotazovaných, že pro většinu uživatelů zůstane na úrovni "kalbawoerychtahaluskyjaxvinnemalejtocak" (rozuměj "To je ale mejdan, tý jo. Mám halucinace jako Brno. Je to vážně nemalý zmatek.") Přesto se domnívám, že není žádoucí užívání LSD na freeteknu jakkoliv mocensky potlačovat. Ctím Learyho "dvojí přikázání molekulárního

věku", která znějí "Nepozměníš vědomí bližního svého" a "Nezabráníš bližnímu svému, aby pozměnil své vlastní vědomí". V souvislosti s freeteknem jsem se neseťkal s tím, aby někdo někomu LSD "podstrčil" bez jeho/jejího vědomí. Zde bych ještě rád připomenul názor, že tvůrci "autonomní zóny" - experimentálního prostředí, za něj nesou odpovědnost a dle mého názoru by tedy měli jednat tak, aby nezpřístupňovali takovéto zážitky de facto každému, i kdyby to znamenalo vzdát se velkých akcí jako Czechtek a Czarotek.

Co se týče samotného freetekna jedná se o svébytný kulturní komplex, charakteristický svým hudebním i vizuálním uměním, formou komunikace, stylem odívání, jazykem, myšlením i životním stylem. Na Českém dvorku se jedná spíše o subkulturu než o kontrakulturu. Jeví se mi přinejmenším velmi sympatické, že dokáží své akce pořádat bez reklam, sponzorů, různých agentur atd., zkrátka svépomocí. Porušování různých zákonných norem se mi v této souvislosti zdá jako irelevantní. Tento styl počínání charakterizuje totiž právě umění, které vychází z niterných hnutí jednotlivých bytostí. Ve srovnání s povodňím pseudouměním, jehož hlavní motivaci představují zisk a sláva, působí freetekno opravdu osvěžujícím dojmem. Na základě svých empirických zjištění jsem nabyt přesevědčení, že freetekno zásobuje většinu zúčastněných zdravou životní energií, nezbytnou k hladkému fungování v každodenní realitě. Skupinová koheze dotazovaného soundsystému i celé komunity dosahuje dle mého soudu velmi nadprůměrných hodnot.

Letošní Czechtek v Doupovských horách ukázal, že můžeme freetekno prozatím s klidným srdcem tolerovat. Čtyřicet tisíc lidí se bez většího problému bavilo, nezaznamenal jsem žádné násilí, úmrtí, hanobení rasy nebo národa... snad jenom převrácené přenosné chemické záchody. Na druhou stranu přijela spousta lidí z vnějšku i vnitřku komunity, kteří si po sobě ani nebyli schopni uklidit své odpadky. A přijelo i nepřijelo spousta lidí z vnitřku komunity, kteří ohrnovali nos nad tím, "že už to není jako dřív". Někteří z nich po party změnili názor, někteří ne. To samozřejmě přispívá k nechuti organizátorů takovéto akce nadále pořádat.

Hovoří se o tom, že nálepka "Czechtek" a termín na přelomu července a srpna jsou mrtvé symboly. Nyní je čas pro diskusi uvnitř scény. Diskusi nad otázkou: "Co dál?", resp.: "Jak dál?". Jak se situace vyvine uvidíme příští rok a v letech následujících. Jedno je však doufám jasné to rozhodnutí musí udělat scéna samotná, nikoliv vnější autorita státního aparátu. Nelze od freetekna očekávat, že by na svých akcích splňovalo všechny platné zákonné a jiné normy a ani to, že by své akce pořádala na stále stejném místě, Czechtek nevyjímaje. Obé jde proti samotným kořenům scény, a vedlo by to k jejímu definitivnímu rozvrácení. Splňovat všechny zákony znamená přestat "dělat si to po svém" a konání akcí na stále stejném místě, by znamenalo jednak zpřístupnění rituálu pro nežádoucí skupiny (např. děti) a jednak by se na rituálech začalo přiživovat i velké množství jiných cizopasníků než jen politických a mediálních subjektů. Tito příživníci by posléze rituály jako Czechtek rozložili a udělali z nich pseudo turistickou atrakci. Je dále jasné, že se na freetekno akcích nadále bude brát LSD, protože hluboké uvědomění "JSME TADY!" je jedním ze základních hnacích motorů freetekna jako hnutí. To ovšem neznamená, že by tvůrci experimentálního prostředí pro braní LSD, nebyli za toto území zodpovědní. To se domnívám platí, i přestože se každý rozhoduje svobodně, zda-li si LSD na té či oné party vezme.

Jako člověk i sociální pracovník se značně přimlouvám za toleranci k freetekno hnutí. Jak jsem již řekl na začátku, budeme-li potlačovat takovéto rituály, budeme potlačovat ohromné kvantum energie projevující se v relativně bezpečné formě a budeme tím riskovat, že se nám ona potlačená energie vynoří v nějaké jiné formě, která může být bezpečná mnohem méně. Domnívám se, že bychom měli být spíše rádi za každou subkulturu, která je schopna dělat si věci po svém aniž by ohrožovala společnost. Měli bychom být rádi za subkulturu, která je navíc schopna bezpečně ale efektivně převádět mladé lidi ze stavu závislosti do stavu odpovědnosti a poskytnout jim podporu velmi kohezní skupiny. Tato subkultura je schopna fungovat svépomocí a v mezinárodním měřítku a je schopna zdravě kritického - namísto pasivně konformního - náhledu na společnost. Za tímto názorem si

také stojí, i když to právě není pohodlné. To je ostatně rovněž jeden z podstatných znaků dospělosti.

Zároveň ani nikomu nedoporučuji, aby jezdil na freetekno a už vůbec ne, aby tam ochutnával LSD. Ochutnat jednou a naposled LSD totiž není jako jednou ochutnat kokain. Jeden kokainový zážitek Vám pravděpodobně nijak dramaticky život nezmění, LSD zážitek pravděpodobně ano.

Na změnu musí být člověk připraven. Je to jako cesta do cizí země, kde nefungují vaše sociální kódy, protože daná kultura žije v jiném sociálním systému. Člověk je hostem v cizí zemi a je jí vydán napospas, jediné co mu zbývá je to, že je. Na cestu se musí předem připravit. Opravdu se zajímat o danou zemi, nikoliv z důvodu "je dobrá, protože módní u kruto-příšňáků*", tak se tam taky vydám". Je nezbytné číst mapy, reporty, průvodce, debatovat s někým, kdo už danou zemi navštívil, konzultovat s lékařem, je-li moje tělo na takovou cestu připraveno, vybavit se na cestu věcmi, které vím, že budu potřebovat, vědět na koho se obrátit, budu-li potřebovat pomoci atd. Kdo se na cestu nepřipraví, může se mu snadno stát, že ho v cizí zemi něco překvapí a on dojde k seriózní úhonně.

Inu, paralel je mnoho, ne nadarmo se říká tripu** "trip". Tento přírůstek v této souvislosti však obsahuje ještě jednu paralelu. Přimějete-li někoho k cestě do zakázaného území, nebo ji někomu umožníte případně někoho donutíte, aby s Vámi jel přes hranice zakázaného území. Nebo budete-li cestu do zakázaného území propagovat můžete být potrestáni též. LSD je od roku 1974 v České Republice zakázané území. Neznalost zákona neomlouvá.

* krutopříšňák - pro freeteknaře archetyp správného člověka, který si vždy ví rady a jedná adekvátně, suverénně a zároveň nekompromisně, pojem často užíván ironicky

** papírek napuštěný LSD

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY:

- Antonio, E. (2003): *Stručné dějiny drog*. Volvox Globator, Praha.
- Blake, W. (1999): *Snoubení nebe a pekla*. Paseka, Praha.
- Brychtová, P. (2001): *Přechodové rituály subkultury techno ve srovnání s českými indiány*. Diplomová práce, KSP FFUK, Praha.
- Campbell, J. (1998): *Mýty*. Pragma, Praha.
- Camus, A. (1999): *Mandloně*. In: *Léto*. Hynek, Praha.
- Disman, M. (2000): *Jak se vyrábí sociologická znalost*. Karolinum, Praha.
- Elias, N. (1998): *O osamělosti umírajících*. Nakladatelství Franze Kafky, Praha.
- Fromm, E. (2001): *Mít nebo být?*. Aurora, Praha.
- Fromm, E. (1999): *Mýtus, sen a rituál*. Aurora, Praha.
- Fromm, E. (1993): *Strach ze svobody*. Naše vojsko, Praha.
- Furst, P. (1996): *Halucinogeny a kultura*. Dharma Gaia a Maťa. Praha.
- Genep, A. van (1997): *Přechodové rituály*. Nakladatelství Lidových novin, Praha.
- Giddens, A. (1999): *Sociologie*. Argo, Praha.
- Grof, S. (2004): *Psychologie budoucnosti*. Perla, Praha.
- Grof S (1992): *Za hranice mozku*. Gemma 89, Praha.
- Grof S., Hal Zina Bennett (1993): *Holotropní vědomí*, Gemma 89, Praha.
- Grof S. (1998): *Kosmická hra*. Perla, Praha.
- Grof, S.; Grofová, Ch. (1999): *Krise duchovního vývoje*. Chvojko nakladatelství, Praha.
- Hofmann, A. (1997): *LSD mé nezvedené dítě*. Maťa, Praha.
- Hora, L. (1995): *Problematika tzv. alternativní religiozity*. Karolinum, Praha.
- Hrouda, J. (2004): *Freetechno*. Absolventská práce, VOŠ Publicistiky, Praha.
- Huxley, A. (1996): *Brány Vnímání*. Maťa a Dharmagaia, Praha.
- Huxley, A. (2001): *Ostrov*. Maťa a DharmaGaia, Praha.
- Jung, C. G. (1994): *Duše moderního člověka*. Atlantis, Brno.
- kol. autorů(1996): *Velký sociologický slovník*. Karolinum, Praha.
- kol. autorů (1998): *Na vlnách změn*. Radost, Praha.

- Leary, T. (1997): *Politika extáze*. Votobia, Olomouc.
- Leary, T. (1996): *Největší hity 2*. Votobia, Olomouc.
- Leary, T.; Metzner, R.; Alpert, R. (2000): *Psychedelická zkušenost*. Levné knihy KMa, Praha.
- Lindaur, V. (1999): *Šance sněhových koulí v pekle*. Maťa, Praha.
- Lorenz, K. (1997): *Odumírání lidskosti*. Mladá Fronta, Praha.
- Matoušek, O. (2003): *Slovník sociální práce*. Portál, Praha.
- McKenna, T.; Mckenna, D. (2000): *Neviditelná krajina*. Volvox Globator, Praha.
- Petříček, M. (1993): *Znaky každodennosti*. Herrmann a synové, Praha.
- Ramm Dass (1994): *Tanec života*. Pragma, Praha.
- Řičan, P. (2004): *Cesta životem*. Portál, Praha.
- Vodáčková, D. a kol (2002): *Krizová intervence*. Portál, Praha.
- Wolfe, T (1999): *Kyselinovej test*. Maťa, Praha.

ČLÁNKY:

- *Pavleček, L. (2005): *Techno rebelové: vznik techno scény a její vliv na alternativní kulturu*. Econnect.
- *Psychedeličtí cikáni - kočovníci nového věku »
31-08-2004 :: Homeless & Hungry, in: Vokno č.29 / 1994
- *Šebek, F.: *O co tady de*. www.freetekno.sk
- *Němec, J. (2003): *One Tribe, One Vibe*. <http://britske-listy.cz/2003/7/31/art14905.html>
- *LSD – Dobrá droga žije. Jan Kovalík, Petr Třešňák, Respekt. 23.-29.1.2006

Internetové zdroje

- *www.nyx.cz
- *www.freetekno.cz
- *www.policejnistat.cz
- *www.wikipedia.cz
- *www.morphonik.org

*www.otaku-massive.org

*www.spacepatrol.cz

*www.czechtek.muzika.cz/foto/

*www.fotobanka.ctk.cz

*www.fernet.kbx.cz/photo

*www.tekkub.freetekno.cz

Seznam příloh:

1 Manifest Spiral Tribe.....	53
2 DIY - Do It Yourself.....	54
3 Výtvarné umění subkultury freetekno.....	55
4 Otevřený dopis I. M. Jirouse a S. Pence adresovaný S. Grossovi a napsaný v reakci na rozehnutí Czechteku v roce 2004.....	56
5 Výzva soundsystémům mířícím na Czechtek 2006.....	57
6 Czechtek 2005*.....	58
7 Czechtek 2006*.....	59

* všechny materiály v kolážích použité jsou převzaté výtvary členů subkultury, kromě fotografie policejního prezidenta, což je dílo čtk

Manifest Spiral Tribe

Jediný způsob jak postupovat, je růst. Jediný způsob jak růst, je pronikat za hranice toho, co známe do nepoznaných oblastí neznáma. Neznámé je jediným zdrojem nových vědomostí.

Systemy, zajišťující naše přežití, jsou organické. Abychom mohli obnovovat buněčné stěny, je třeba dělit a násobit.

Staré bariéry padají, starobylé pilíře se hroutí a nové struktury vznikají na jejich místě. Každá nová generace rodí tu následující. Staré dává vzniknout novému.

Žijeme v momentu nekonečné proměny, propojujícím minulost, přítomnost a budoucnost.

Cílem našeho snažení je objevovat neustále se měnící horizont. Průběžně zavádět nové parametry, prozkoumávat a zabezpečovat každý nový stupeň, kterého dosáhneme.

Naším úkolem je zničit tu lhostejnost, která je zodpovědná za zánik životní síly na naší planetě.

Naším cílem je pozitivně motivovat lidi a národy. Je čas probudit planetu ze spánku!

Tento krok za dokonalostí, využívající nejmodernější digitální technologie, zkombinované s organickými životními systémy, má sílu mohutně otřást lidskými smysly a tak poskytnout ten chybějící kousek energie, potřebný prokvantový skok z pozemského na mimozemské vědomí.

(zkopírováno z www.freetekno.cz)

DIY – Do It Yourself

V Praze proběhly čtyři ročníky Pouličního karnevalu kultury DIY. “Myšlenka zůstává stále stejná - ukázat, že subkultura, známá pouze pořádáním free parties, je především pestrou komunitou kreativních lidí, schopných spontánně, s minimálními prostředky, bez pravidel a centralizace tvořit něco, co stojí za to.” (<http://diy.freetekno.cz/>) Alespoň jedno exemplární foto...

Udělej si sám. Prší? Spíchni si nepromokavé kalhoty, třeba z pytlů na odpadky a lepicí pásy...

Výtvarné umění subkultury freetekno

(v podání nejmenovaného francouzského soundsystemu)

Otevřený dopis Ivana Martina Jirouse a Stanislava Pence adresovaný Stanislavu Grossovi a napsaný v reakci na rozeznání CzechTeku v roce 2004

Stanislave Grossi,

doposud jsme k Vám (máme tím na mysli celou Vaši bandu) byli slušní. To včera skončilo. Vaše arogantní zvůle, s níž jste shazoval se stolu veškeré policejní průsery, nám byla buď úplně (Ivan M. Jirous), nebo částečně (Stanislav Penc) u prdele, proto jsme na ni většinou nereagovali. Nicméně otevřený fašismus, který nastolila Vaše odporná vláda, již promíjet nemůžeme. Žádáme okamžitou finanční a morální kompenzaci všech osob, které byly poškozeny Vaším zásahem vůči účastníkům CzechTeku u Boněnova na Tachovsku. Žádáme Vaši okamžitou rezignaci a rezignaci všech důstojníků i prostých příslušníků Policie ČR, kteří se na akci podíleli. Žádáme okamžité zastavení fízlovského trendu současného establishmentu, který směřuje přímočaře k fašizaci naší země. Především Vás pak žádáme: Nechte nás na pokoji! Vyserte se na nás. My se do Vás taky nesereme.

Ivan M. Jirous, Stanislav Penc

(zkopírováno z: www.reflex.cz/Clanek17050.html)

Výzva soundsystémům mířícím na Czechtek 2006 (sepsáno účelově vzniklým sdružením Aliance 23)

Věc : CZTK 2006

Pokud se se svým systémem letos chystáte účastnit Czechteku, tak byste měli vědět následující:

1. Letošní taškařice se bude konat ve vojenském újezdu Doupov na základě nájemní smlouvy mezi sdružením Aliance 23 a AČR. Na místo se bude moci najíždět od pátečních ranních hodin 28.7. a to přes obec Maššov.
2. Vzhledem k nutnosti zajištění vody, lékařského dozoru, TOITOIek a odvozu odpadu je nutno jako každý rok shromáždit nutné finance. Příspěvek je možno zaplatit těmito způsoby:
a/ poukázáním částky na účet č. přičemž v.s. bude jméno systému nebo osobně / pro ty, kteří vědí komu 8) / a to do 25.7. – v tomto případě se jedná o 3000,-
b/ předáním na místě konání kdy se bude celý prostor obcházet, v tomto případě 4000,-
Tento příspěvek se neodvíjí od počtu soundsystémů ale počtu barů !!!
Jako potvrzení o zaplacení bude předána samolepka, která bude na baru umístěna na viditelném místě.
3. Každý systém by měl průběžně uklízet ve svém okolí a zavázané pytle shromažďovat na místech k tomu určených / budou vyznačena /.
4. Předepisujeme, že na pronajatém pozemku nebudou akceptovány subjekty, které očividně nejsou členy subkultury, ale přijely pouze za účelem vyvaření peněz na čemkoliv. Takže pokud o někom podobném víte, rovnou ho o této skutečnosti informujte !!!
5. Budeme velice povděční, když lidé sdružení kolem soundsystémů nebudou ke svému okolí neteční a budou aktivně přistupovat k bezproblémovému průběhu celé akce.
6. Upozorňujeme, že jako x posledních ročníků není žádoucí prodej balónů.
7. Prostor je pronajat na dostatečně dlouhou dobu na to aby si to každý dosytosti užil, nicméně by se ani největší vytrvalci neměli na místě zdržovat po 3.8.
8. Pronajatý prostor je dostatečně velký / cca 70ha / a bude vyznačen, vstupovat do hloubky vojenského prostoru není žádoucí a jelikož zmaštěnců přejetých tankem není třeba tak si to bude VP hlídat.
9. Přilehlý rybník není bohužel určen ke koupání jelikož to je chráněná rezervace !!

Aliance 23

(zkopírováno z: www.freetekno.cz)

Czechtek 2005

Paroubek vážně škodí Vám i Vašemu okolí

Požádejte o pomoc Paroubka: budete potřebovat lékaře i lékárníka

Czechtek 2006

13.09.2006

První zpráva z tábora v Lázních pod Špičákem, kde se konají festivaly a akce. První zpráva z tábora v Lázních pod Špičákem, kde se konají festivaly a akce. První zpráva z tábora v Lázních pod Špičákem, kde se konají festivaly a akce.

... zpráva z tábora v Lázních pod Špičákem, kde se konají festivaly a akce. První zpráva z tábora v Lázních pod Špičákem, kde se konají festivaly a akce. První zpráva z tábora v Lázních pod Špičákem, kde se konají festivaly a akce.

... zpráva z tábora v Lázních pod Špičákem, kde se konají festivaly a akce. První zpráva z tábora v Lázních pod Špičákem, kde se konají festivaly a akce. První zpráva z tábora v Lázních pod Špičákem, kde se konají festivaly a akce.

12.09.2006

... zpráva z tábora v Lázních pod Špičákem, kde se konají festivaly a akce. První zpráva z tábora v Lázních pod Špičákem, kde se konají festivaly a akce. První zpráva z tábora v Lázních pod Špičákem, kde se konají festivaly a akce.

13.09.2006

... zpráva z tábora v Lázních pod Špičákem, kde se konají festivaly a akce. První zpráva z tábora v Lázních pod Špičákem, kde se konají festivaly a akce. První zpráva z tábora v Lázních pod Špičákem, kde se konají festivaly a akce.

13.09.2006

Resumé

Minulý rok policejní jednotky z pochybných důvodů a dosti nevybíravým způsobem rozehnaly hudební festival Czechtek. Krev a nemalá finanční částka, jenž zaplatili daňoví poplatníci za zásah bezpečnostních složek vyvolala mediální bouři a něco, co se dá jen stěží nazvat diskuse.

Tato práce je skromným příspěvkem k případné skutečné diskusi a domnívám se, že přispívá k vysvětlení, proč a co jsou akce jako Czechtek a jakou představují společenskou nebezpečnost. Tato práce ukazuje, odkud čerpá freetekno energii pro své konání. Myslím, že se mi podařilo zasadit freetekno do širšího kontextu a poukázat tak na kontinuitu, která se nese napříč historií - již od iniciačních rituálů nejstarších společností. Freetekno je, domnívám se, zmutovanou formou těchto rituálů, přičemž platí, že výsledná podoba oné formy je dána i prostředím (společností), ve kterém mutace probíhá, nikoliv freeteknem samotným.

Jelikož k iniciačním rituálům vždy patřilo užívání psychotropních látek, zaměřil jsem se na užívání LSD v souvislosti s freeteknem. Na základě svých empirických zjištění se domnívám, že užívání LSD na freeteknu nedosáhlo pro společnost nijak nebezpečných rozměrů, ba možná naopak. Dotazovaní uvádějí, že ačkoliv berou LSD v tomto prostředí primárně pro potěšení a pobavení svých smyslů, umožňují jim tyto zážitky lépe poznat sebe sama, přijmout se, případně uvědomit si a změnit některé nežádoucí způsoby svého chování. Na druhou stranu si nesmíme užívání LSD na freeteknu nijak idealizovat. Sdílím názor jednoho z dotazovaných, že pro většinu uživatelů zůstane na úrovni "kalbawoerychtahaluskyjaxvinnemalejtocak" (rozuměj "To je ale mejdan, tý jo. Mám halucinace jako Brno. Je to vážně nemalý zmatek.") Přesto se domnívám, že není žádoucí užívání LSD na freeteknu jakkoliv mocensky potlačovat. Ctím Learyho "dvojí příkázání molekulárního věku", která znějí "Nepozměníš vědomí bližního svého" a "Nezabráníš bližnímu svému, aby pozměnil své vlastní vědomí". V souvislosti s

freeteknem jsem se nesetkal s tím, aby někdo někomu LSD "podstrčil" bez jeho/jejího vědomí.

Jako zdroj empirických dat slouží autorova vlastní zkušenost s fenoménem freetekna a kvalitativní výzkum, který se skládal z devíti polostandardizovaných rozhovorů provedených v červenci roku 2006, zúčastněného pozorování na akcích Czarotek 2006 a Czechtek 2006, kde autor působil v roli participanta jako pozorovatele a pasivní účasti v internetových debatách probíhajících na serveru nyx.cz. Výběr dotazovaných autor provedl kombinací metod „účelového výběru“ a „techniky sněhové koule“, kdy byli cíleně vybráni lidé okolo jednoho nejmenovaného soundsystému a někteří z nich pak ještě byli dotazováni, kdo další by podle jejich názoru měl být zařazen do výzkumného vzorku. Jedná se tedy o velmi specifickou skupinu lidí, charakteristickou jednak tím, že se v subkultuře freetekna pohybují již delší dobu (6 a více let) a jednak tím, že sami více či méně aktivně freetekno akce pořádají případně pořádali. Z tohoto omezení vyplývá i omezená platnost výsledků empirického šetření. Rozhovory byly vedeny ústně, v klidném prostředí a důvěrné atmosféře, jejich délka se pohybovala v rozmezí od 45 min do 90 min, byly řádně zaznamenány do digitální podoby a následně autorem analyzovány. Pouze jeden z devíti rozhovorů byl veden prostřednictvím internetové komunikace. Cílem empirické části je porozumění lidem ve specifické sociální situaci a porozumění významu jejich specifického sociálního chování. Pro lepší čtivost dokumentu není empirická část striktně oddělena od části teoretické, nýbrž jsou provázány dohromady. Text, který je označen kurzívou značí, že se jedná o data povahy čistě empirické. Jména dotazovaných jsou změněna, přičemž autor zaměnil skutečná jména za první jména v kalendářním roce, genderová identita byla zachována.

Došel jsem k následujícím závěrům: 1) Freetekno rituály podle mých poznatků plní funkci rituálu dospělosti relativně dobře. V porovnání s ostatními dnešními rituály obdobného typu dokonce velmi dobře. 2) Užívání LSD na freeteknu nedosahuje společensky nebezpečných rozměrů,

ba spíše možná naopak. 3) Není žádoucí freetekno mocensky jakkoliv potlačovat, a to ani rigidním lpěním na dodržování všech platných právních, hygienických a jiných předpisů. 4) Freetekno komunitě stále hrozí perzekuce ze strany státního aparátu, neboť obrázek komunity v očích většinové společnosti není nikterak lichotivý a populistické tendence politických subjektů jsou stále aktuální.